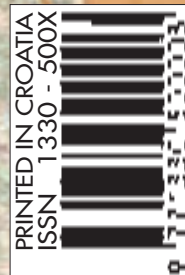

HRVATSKI VOJNIK

Broj 181. Godina V. 28. ožujka 2008.

www.hrvatski-vojniki.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

RAZGOVOR

Davor BOŽINOVIĆ, veleposlanik RH pri NATO-u

HRVATSKA je spremna za NATO

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

OD BRANITELJA DOMOVINE DO ČUVARA SVJETSKOG MIRA

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, u **UTORAK 1. TRAVNJA U 19 SATI** bit će svečano otvorenje izložbe fotografija **Tomislava Brandta** pod nazivom **OD BRANITELJA DOMOVINE DO ČUVARA SVJETSKOG MIRA**, koje je snimio u Afganistanu za svog boravka među našim vojnicima u misiji ISAF.

Na otvorenju će kao posebni gosti biti pripadnici misije ISAF koji su tada bili u Afganistanu, ujedno glavni likovi na fotografijama.

Izložba se može razgledati do 9. travnja, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Ulaz slobodan.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Davor Božinović, veleposlanik Republike Hrvatske pri NATO-u

Ulaskom u NATO, reforme ne prestaju. I to ne samo u slučaju Hrvatske nego i ostalih članica Saveza. Bitno je da je Savez procijenio kako su reforme u Hrvatskoj toliko napredovale da je taj proces nepovratan...

Strana 4

Republika Hrvatska i NATO - kratak kronološki pregled

Do samita NATO-a u Bukureštu ostalo je još nekoliko dana. Kratki kronološki pregled najvažnijih događaja u razvoju odnosa Hrvatske i NATO-a pokušaj je da se dijelom približi put naše zemlje prema članstvu u Savezu. Naravno, događaja i čimbenika bilo je mnogo više, no vjerujemo da smo se odlučili za bitno...

Strana 8

Moderni vojnik

Usporedno s razvojem futurističkih sustava umreženih vojnika budućnosti odvija se proces uvođenja praktične, sazrele tehnologije, koja može odmah pomoći vojnicima u obavljanju svakodnevnih zadaća

Strana 20

Školski avioni za XXI. stoljeće

Iako su javnosti znatno manje zanimljivi od borbenih aviona, školski avioni su nezamjenjivi u procesu obuke pilota, a sve veći ih se broj rabi i za borbene zadaće

Strana 22

Naslovnica snimio Tomislav BRANDT

Davor BOŽINOVIĆ

veleposlanik Republike Hrvatske
pri NATO-u

- **Hrvatska je ispunila praktično sve ono što je trebala ispuniti kako bi došla u položaj da bude kvalificirana kao sljedeća članica Saveza**
- **Savez je procijenio kako su reforme u Hrvatskoj toliko napredovale da je taj proces nepovratan**
- **u NATO ne ulazi samo vojska nego država, odnosno društvo u cjelini**

Hrvatska je spremna za NATO

Ulaskom u NATO, reforme ne prestaju. I to ne samo u slučaju Hrvatske nego i ostalih članica Saveza. Bitno je da je Savez procijenio kako su reforme u Hrvatskoj toliko napredovale da je taj proces nepovratan. Hrvatska će u razdoblju koje slijedi samo produbljivati kvalitetu reformi. Naravno, u NATO ne ulazi samo vojska nego država, odnosno društvo u cjelini, a opža ocjena, opža slika Hrvatske jest da je ona politički stabilna zemlja, u kojoj funkcionira tržišno gospodarstvo, u kojoj se poštuju temeljna ljudska prava i prava manjina...

Leida PARLOV,
snimio Tomislav BRANDT

Hrvatska je spremna
za Bukurešt. Hrvatska
je spremna za članstvo
u NATO-u. Nije to sa-
mo naša ocjena nego
je to i ocjena saveznika
na svim forumima na
kojima sudjelujemo

Republika Hrvatska je spremna za NATO i s optimizmom očekuje predstojeći NATO samit u Bukureštu. Našem nastojanju da postanemo članicom Saveza svi segmenti politike dali su svoj doprinos. O onome što je do sada sve učinjeno, te što možemo očekivati nakon Bukurešta, razgovarali smo s Davorom Božinovićem, veleposlanikom Republike Hrvatske pri NATO-u.

Na predstojećem NATO samitu u Bukureštu Hrvatska očekuje pozivnicu za članstvo. Je li Hrvatska spremna za Bukurešt i koje nam još aktivnosti predstoje do samita?

Hrvatska je spremna za Bukurešt. Hrvatska je spremna za članstvo u NATO-u. Nije to samo naša ocjena nego je to i ocjena saveznika na svim forumima na kojima sudjelujemo. Svi signali koje dobivamo idu u prilog toj ocjeni. Hrvatska je ispunila najveći dio, praktično sve, od onoga što je trebala ispuniti kako bi došla u položaj da bude kvalificirana kao sljedeća članica Saveza.

Kad se govori o ulasku u NATO, naglasak se stavlja na ono što Hrvatska dobi-

va članstvom u Savezu. No, molimo da nam kažete, što NATO dobiva primanjem Hrvatske u članstvo?

Proširenje NATO saveza, ali i proširenje EU-a, motivirano je širenjem zone mira, sigurnosti i stabilnosti. NATO prima u članstvo države koje ispunjavaju standarde kako bi se širio prostor u kojem vladaju demokratska pravila, od vladavine prava, poštivanja ljudskih, manjinskih prava, pa do otvorene ekonomije, slobodnog tržišta. To je interes Saveza i glavna motivacija NATO-a kad je riječ o njegovu širenju i primanju Hrvatske u članstvo.

Za ulazak u NATO, među najvažnijima su bile obrambene reforme, ali u NATO ne ulazi samo vojska nego država u cjelini. Koje biste još reforme od provedenih, osim onih u obrambenom sektoru, izdvojili kao najvažnije?

Reforme koje se provode treba shvatiti kao trajni proces. Nije riječ o tome da morate preskočiti letvicu na određenoj visini i onda ste spremni za članstvo. Bitno je shvatiti da reforme ne prestaju ulaskom u NATO. I to ne samo u slučaju Hrvatske nego i ostalih članica Saveza. Bitno je da je Savez proci-

jenio kako su reforme u Hrvatskoj toliko napredovale da je taj proces nepovratan. Hrvatska će u razdoblju koje slijedi samo produbljivati kvalitetu reformi. Naravno, u NATO ne ulazi samo vojska nego država, odnosno društvo u cjelini, a opća ocjena, opća slika Hrvatske jest da je ona politički stabilna zemlja, u kojoj funkcionira tržišno gospodarstvo, u kojoj se poštuju temeljna ljudska prava i prava manjina. Sve je to, dakako, uz reforme koje su provedene u obrambenom sektoru, Hrvatsku kvalificiralo da bude u sadašnjoj poziciji.

Kakvim biste ocijenili doprinos hrvatske diplomacije i Državnog odbora za članstvo u NATO-u na našem putu za članstvo u Savezu?

U ovom procesu svoj obol su dali svi segmenti vlasti. Državni odbor je pokazao da postoji konsenzus između političkih snaga u zemlji. To je bila dodatna potvrda da je NATO naš strateški cilj, a Državni odbor je usmjeravao reformske i druge procese koji su u tom kontekstu provedeni. Diplomacija je odradila svoj dio posla, kao što su to učinile i Oružane snage. Riječ je, dakle, o zajedničkom naporu. Da smo zakazali na bilo kojem od tih područja, uspjeh ne bi bio tako izgledan.

Kako komentirate trenutačnu potporu javnosti kad je riječ o članstvu u Savezu i koje ćete aktivnosti poduzimati kako bi se potpora javnosti povećavala?

Kampanja informiranja građana o članstvu u Savezu nije motivirana time da postignemo određenu razinu javne potpore. Zadovoljni smo posljednjim istraživanjima, koja govore da više od 60 posto građana podržava članstvo u NATO-u, no naš je cilj nešto drugo. Cilj je da se komunicira javna politika, u ovom slučaju sigurnosna politika Hrvatske, hrvatskim građanima. Da im se učine dostupnima informacije koje su vezane za taj dio državne politike jer su upravo građani oni na koje se to u konačnici odnosi i koji imaju pravo biti informirani. Samo u organizaciji Državnog odbora održano je više od 50 tribina otvorenih za građane diljem Hrvatske. Na njima se nastojalo, a i uspjelo, prenijeti osnovne poruke o tome što članstvo u Savezu donosi Republici Hrvatskoj. Nitko ne zna sve i uvijek ima pitanja koja treba dodatno produbiti. Sigurno mogu reći da su svi ovi napori pridonijeli informiranju građana i mislim da je temeljna poruka, a to je da Hrvatska ulaskom u članstvo Saveza dugoročno rješava pitanje nacionalne sigurnosti, doprla do građana. Povećanju javne potpore članstvu u Savezu

možda je pridonijela i aktualna situacija u regiji. Pretpostavljam da su građani doglašuju u regiji stavili u kontekst našeg budućeg članstva u NATO-u kao jednog važnog rješenja za dugoročnu sigurnost Republike Hrvatske.

No, informiranje javnosti o članstvu u Savezu nastaviti će se i nakon samita u Bukureštu?

Da, to je sastavni dio politike, i to ne samo kad je riječ o NATO-u. Takve se aktivnosti odvijaju i kad je riječ o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji. U današnjem svijetu odnosi su toliko dinamični da smo i mi, u ovih više od godine dana informiranja građana, i sami morali upozoravati na neke nove momente koji su se u međuvremenu događali. Dakle, to nije kratkoročan posao sa svrhom da se postigne razina potpore do Bukurešta, već je to trajna aktivnost.

Hoće li NATO pred Hrvatsku postaviti i neke nove zahtjeve nakon dobivanja pozivnice?

Nakon dobivanja pozivnice Hrvatska će ući u pristupne razgovore. Očekujemo da ćemo pristupne razgovore dovršiti do ljeta ove godine. Nakon toga, države članice će potpisati protokol o pristupanju Republike Hrvatske Sjevernoatlantskom sporazumu, koji se potom šalje na ratifikaciju u njihove nacionalne parlamente. Dakle, to je proces za koji očekujemo da može završiti u roku od godinu dana, te bi Hrvatska na sljedećem NATO samitu, koji će se, pretpostavljam, održati u prvoj polovici 2009. godine, sjedila kao punopravna članica.

Ali, bitno je da već od ovog ljeta naši predstavnici ulaze u odbore, pododbore i druga radna tijela NATO-a. NATO nam širom otvara vrata. Sudjelovati ćemo u raspravama, imati pravo iznošenja svojih stavova, a jedina razlika u odnosu na punopravno članstvo jest što nećemo sudjelovati u glasanju.

Nakon dobivanja pozivnice Hrvatska će ući u pristupne razgovore. Očekujemo da ćemo pristupne razgovore dovršiti do ljeta ove godine. Nakon toga, države članice će potpisati protokol o pristupanju Republike Hrvatske Sjevernoatlantskom sporazumu, koji se potom šalje na ratifikaciju u njihove nacionalne parlamente

Kako će teći daljnji pregovori i imamo li ekipirane timove za aktivnosti koje nam predstoje?

Imamo ljude za aktivnosti koje nam slijede. Ali ti razgovori, usudio bih se reći, više su tehničke

naravi. Njih ne treba miješati s pregovaračkim poslom za ulazak u Europsku uniju. Riječ je o aktivnostima kojima se definiraju načini funkcioniranja unutar NATO-a i tu fazu prošle su sve članice Saveza. Nije riječ, dakle, o nekim novim uvjetima koje bi Hrvatska trebala ispuniti da bi postala punopravna članica.

Imamo li dovoljno odgovarajućeg osoblja za preuzimanje dužnosti u strukturama NATO-a?

Mi smo se pripremili, a i dalje se pripremamo. U razdoblju do primanja u punopravno članstvo sudjelovat ćemo u aktivnostima NATO-a i imati mogućnost korigirati se u nekim segmentima.

NATO je za Hrvatsku kao zemlju u statusu partnera bio samo djelomično otvoren, a pravu sliku dobit ćemo kad sjednemo u sve odbore i druga tijela NATO-a. No, duboko sam uvjeren da smo za to spremni.

Što će biti s Američko-jadranskom poveljom nakon samita u Bukureštu?

Ako samit u Bukureštu donese dobre vijesti za sve članice Američko-jadranske povelje, ona je definitivno ispunila svoju svrhu, jer je i stvorena da bi olakšala put zemljama kandidatima, Hrvatskoj, Albaniji i Makedoniji, prema punopravnom članstvu. I nakon pozivnice i punopravnog članstva surađivat ćemo i s tim kao i s drugim zemljama. U kojem će se obliku suradnja odvijati, u ovom trenutku ne znam.

Što će se dobivanjem pozivnice za članstvo promijeniti u radu Misije RH pri NATO-u?

Misija Republike Hrvatske pri NATO-u ekipirana je kompetentnim kadrom. Ali, kao u svakoj misiji, tako će i u našoj dolaziti do promjena. One su, s jedne strane, redovite jer ljudima istječu mandati, a s druge strane ovo je ipak jedan novi moment te ćemo morati pojačati misiju u svim njezinim segmentima: političkom, vojnom, obrambenom i administrativnom. No, to neće biti velike promjene.

Osim proširenja, što će još novo za NATO donijeti samit u Bukureštu?

To će vjerojatno biti najveći samit NATO-a. Na njemu se očekuje gotovo 60 izaslanstava iz zemalja članica NATO

saveza, ali i šire. NATO, naime, ima samo 26 zemalja. Na samitu će tako biti zemlje koje sa svojim snagama sudjeluju u NATO operacijama, prije svega u Afganistanu. Održat će se sasta-

U razdoblju do primanja u punopravno članstvo sudjelovat ćemo u aktivnostima NATO-a i imati mogućnost korigirati se u nekim segmentima. NATO je za Hrvatsku kao zemlju u statusu partnera bio samo djelomično otvoren, a pravu sliku dobit ćemo kad sjednemo u sve odbore i druga tijela NATO-a

nak Vijeća NATO - Rusija, te Komisije NATO - Ukrajina. Na samitu se očekuje dolazak predsjednika Rusije i Ukrajine, kao i glavnog tajnika UN-a, predsjednika Europske komisije, visokog povjerenika EU za vanjsku i sigurnosnu politiku. U svakom slučaju, bit će to impresivan skup, koji će se baviti pitanjima operacija i donošenja strateških dokumenata vezanih uz Savez i operacije. Samit će se baviti i izazovima sigurnosti za 21. stoljeće, u koje spadaju energetska sigurnost, terorizam i borba protiv proliferacije oružja za masovno uništenje. Dakle, bavit će se svim sigurnosnim pitanjima koja su u ovom trenutku visoko na dnevnom redu NA-

TO-a, ali i drugih zemalja koje su partneri Sjevernoatlantskom savezu.

Koliko dugo ste već veleposlanik RH pri NATO-u i kakvim biste ocijenili to razdoblje? Jeste li zadovoljni učinjenim i osjeća li se neko olakšanje dobro obavljenim poslom prije Bukurešta?

O olakšanju bih govorio tek nakon Bukurešta. Kao što sam već rekao, nastojanju da postanemo članicom Saveza svi segmenti politike dali su svoj doprinos, pa tako i Misija Republike Hrvatske pri NATO-u. U Misiji je bilo, i još uvijek ima, sjajnih ljudi koji su požrtvovnim radom pridonijeli svemu onome u čemu ćemo, nadamo se, i uspjeti. Ono što je bitno jest da Bukurešt, odnosno pozivnicu ili punopravno članstvo, ne treba gledati kao završen posao. To je samo jedna faza, nakon koje, kao uvijek u životu, slijedi novi početak. Hrvatska će se sigurno još više baviti pitanjima koja su na dnevnom redu Saveza, ali kao sukreator politike Saveza. Morat ćemo se, a to je dobar osjećaj, naviknuti da će se nakon ulaska u NATO i poslije ulaska u EU, "međunarodna zajednica" u Hrvatskoj izgovarati u prvom licu množine. Od onih koji su promišljali ili analizirali politiku NATO-a postat ćemo oni koji će je stvarati. To je, po mojem mišljenju, u najboljem interesu ne samo nacionalne sigurnosti nego ukupnog međunarodnog položaja Republike Hrvatske. Hrvatska će postati aktivni sudionik međunarodnih odnosa i sve ono što će u perspektivi biti politika i NATO-a i EU-a po ulasku u te integracije bit će dio i naše politike. ■

Završetak Vojnodiplomatske izobrazbe

Na Hrvatskom vojnom učilištu 20. ožujka obilježen je završetak Vojnodiplomatske izobrazbe 7. naraštaja.

Uz polaznike, na svečanosti su bili i izaslanik ministra obrane Davor Žutić, načelnik Službe za međunarodnu obrambenu suradnju, te ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov i drugi visoki vojni dužnosnici. U ovom naraštaju bilo je 24 polaznika, i to 21 časnik, dva dočasnika i jedan državni službenik. Prvi put na Vojnodiplomatskoj izobrazbi bili su i pripadnici stranih oružanih snaga, i to dva predstavnika OS Bosne i Hercegovine, te po jedan pripadnik OS Makedonije i OS Crne Gore.

U prigodnom govoru general Šundov je istaknuo kako su polaznici pokazali zavidnu razinu znanja, zalaganja i želje da budu što bolji. Nada se da će im usvojena znanja i motivacija da sami nadograđuju svoja znanja koristiti u što boljem obnašanju odgovornih dužnosti u vojnoj diplomaciji. Istaknuo je i kako, na temelju dosadašnjih iskustava, treba nastaviti s ovakvim oblikom izobrazbe.

Izaslanik ministra obrane Davor Žutić posebno se osvrnuo na međunarodni karakter Vojnodiplomatske izobrazbe, istaknuvši kako mi namjeravamo znanja i iskustva stečena u vojnodiplomatskoj praksi podijeliti s našim bilateralnim partnerima. "Vjerujemo da će ovakav oblik izobrazbe pridonijeti još boljoj suradnji i razvoju povjerenja", rekao je Žutić. Napomenuo je i kako je želja u sljedećim naraštajima u izobrazbu uključivati što više pripadnika oružanih snaga nama prijateljskih zemalja, te uspostaviti suradnju s

snimio T. BRANDT

organizacijama u zemlji i inozemstvu koje imaju slične oblike izobrazbe, a sve sa svrhom unapređenja kvalitete.

Najbolji polaznik 7. naraštaja je brigadir Darko Kereša. On je nastavni program izobrazbe ocijenio vrlo kvalitetnim i dinamičnim te zahvalio svima koji su sudjelovali u organizaciji i provedbi Vojnodiplomatske izobrazbe. Pismene pohvale ravnatelja HVU-a dobili su kapetan fregate Goran Žanko i brigadir Marin Gregorović.

Zanimljivo je da je prvi put među polaznicima provedena anketa kojom su oni birali svog najboljeg kolegu. Po mišljenju polaznika, najbolji je bio stožerni narednik Dražen Klanjec.

L. PARLOV

snimio T. BRANDT

U nedavno ustrojenom Simulacijskom središtu Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a 20. ožujka je, kao najava vježbe, održana prezentacija simulacijske vježbe "Neratne operacije - CAX '08".

Na prezentaciji su bili predstavnici Zapovjedništva Hrvatskog vojnog učilišta te pripadajućih škola, čiji su polaznici i predavači obučna skupina

modernizacije. Taj proces je započeo još prošle godine, a trenutno je u vrlo intenzivnoj fazi. Naime, uz tekuću adaptaciju prostorija, u posljednjih mjesec i pol dana zaprimljena je planirana mrežna oprema, oprema za IP telefoniju, 21 prijenosno računalo, četiri poslužitelja (servera), te 54 grafičke radne stanice. Već vježba CAX '08 pokazat će funkcioniranje i velike mo-

Simulacijska vježba CAX '08

vježbe koja će se održati od 25. do 28. ožujka.

U prezentaciji koju je imao za povjednik Simulacijskog središta brigadir Zdravko Jakop iznesen je pregled ustroja i zadaća Središta, te predstavljen i aktualni proces njegova opremanja i

gućnosti navedenih modernih uređaja, čijom će primjenom obuka u sklopu Simulacijskog središta biti dignuta na znatno višu razinu. Još veći iskorak u tom smislu omogućit će i finalizacija nabave novog simulacijskog programskog paketa JCATS, koja se očekuje tijekom ove godine. Ubrzo potom održat će se njegova prva probna primjena na mini vježbi, a prva "regularna" vježba s tim sustavom predviđena je za 2009., kada bi i Središte već trebalo biti potpuno opremljeno i adaptirano.

Dobra očekivanja od vježbe iznio je i njezin zapovjednik, general bojnik Mirko Šundov, koji se osobito pohvalno izrazio o modernizaciji Središta, koja je doprinis više uspješnoj realizaciji planirane obuke u OSRH. Nakon prezentacije, nazočnima je omogućen obilazak Središta s naglaskom na uvid u novu računalnu i komunikacijsku opremu.

D. VLAHOVIĆ

Republika Hrvatska i NATO - kratak kronološki pregled

Dugi put do Bukurešta...

Do samita NATO-a u Bukureštu (2.-4.travnja) ostalo je još nekoliko dana. Pozivnica koju Republika Hrvatska na njemu očekuje rezultat je težnji koje su se pojavile još u počecima njezine samostalnosti: postati dijelom razvijenog i demokratskog svijeta. Težnje su tijekom godina potkrepljivane sustavnim kontaktima sa Savezom, reformama obrambenog sustava, ali i države u cjelini. Kratki kronološki pregled najvažnijih događaja u razvoju odnosa Hrvatske i NATO-a pokušaj je da se dijelom približi put naše zemlje prema članstvu u Saveza. Naravno, događaja i čimbenika bilo je mnogo više, no vjerujemo da smo se odlučili za bitno...

— Priredio Domagoj VLAHOVIĆ —

1994.

10. siječnja - na samitu šefova država i vlada NATO-a u Bruxellesu, usvojeni su temeljni dokumenti kojima je osnovano Partnerstvo za mir i Euroatlantsko partnersko vijeće;

proljeće - izaslanstvo RH, u čijem su sastavu bili glavni vojni savjetnik predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana, zamjenik ministra vanjskih poslova i veleposlanik u Kraljevini Belgiji, posjetilo je središte NATO-a i izazvalo zanimanje RH za sudjelovanje u Partnerstvu za mir.

1995.

Sklopljen je sporazum o statusu snaga SFOR-a. Hrvatska počinje pružati logističku potporu misiji SFOR-a u BiH. To je nastavak potpore što ju je od 1992. RH pružala mirovnim snagama UN-a u BiH.

1999.

ožujak - započela je "kosovska kriza". Ustupanjem zračnog prostora, RH pruža logističku potporu NATO-ovoj operaciji KFOR. Uz ostale države koje okružuju tadašnju SR Jugoslaviju, RH sudjeluje u Forumu za konzultacije o sigurnosnim pitanjima u Jugoistočnoj Europi, koji je bio dio NATO-ove Inicijative za Jugoistočnu Europu.

23.-24. travnja - samit NATO-a u Washingtonu bio je prvi na kojemu je RH sudjelovala u svojstvu promatrača.

2000.

siječanj - Hrvatskoj je ponuđen "komplementarni program ciljane sigurnosne suradnje", na temelju kojega je RH stekla promatrački status u Parlamentarnoj skupštini NATO-a;

ožujak - glavni tajnik NATO-a lord George Robertson posjetio RH;

svibanj - predsjednik Vlade RH Iвица Račan u posjetu NATO-u;

25. svibnja - ministar vanjskih poslova RH u Firenci potpisuje Okvirni dokument Partnerstva za mir. Istog dana RH je primljena u Euroatlantsko partnersko vijeće (EAPC).

30. svibnja - RH dobiva status pridružene članice u Parlamentarnoj skupštini NATO-a;

jesen - RH predaje Prezentacijski dokument, u kojemu informira NATO o temeljnim ciljevima što ih želi ostvariti u PzM-u.

2001.

veljača - umirovljeni hrvatski general Anton Tus akreditiran je kao prvi hrvatski veleposlanik pri NATO-u, čime je osnovana Misija RH pri NATO-u;

srpanj - RH započela sudjelovanje u "Intenziviranom dijalogu o pitanjima članstva";

7. prosinca - Hrvatski sabor potvrdio je Sporazum između država članica NATO-a i ostalih država koje sudjeluju u PzM-u o pravnom položaju njihovih snaga (PfP SOFA) i Dodatni protokol uz PfP SOFA-u. Oba dokumenta stupila su na snagu **10. veljače 2002.**

2002.

svibanj - u Reykjaviku je, na zasjedanju Sjevernoatlantskog vijeća na razini ministara vanjskih poslova, Hrvatska dobila poziv za sudjelovanje u Akcijskom planu za članstvo (MAP);

21.-24. svibnja - u Makarskoj je održana vježba gašenja požara na otvorenom prostoru pod nazivom Kroćenje zmaja - Dalmacija 2002. U vježbi su sudjelovali predstavnici 33 države, članice Euroatlantskog partnerskog vijeća, a zajednički su je organizirali Hrvatska i NATO Euroatlantski centar za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC).

21. studenoga - održan je praški samit NATO-a, na kojemu je na čelu hrvatske delegacije sudjelovao i predsjed-

nik Republike Stjepan Mesić. U završnoj deklaraciji, šefovi država i vlada NATO-a istaknuli su da je Hrvatska ostvarila ohrabrujući napredak, te da će biti razmatrano njezino buduće članstvo. Dodali su da će napredak u tom smislu ovisiti o provedbi daljnjih reformi i udovoljavanju međunarodnim obvezama. Također je naglašeno da će MAP i dalje ostati mehanizam pripreme za članstvo jer pozivi upućeni na samitu u Pragu neće biti zadnji.

2003.

28. veljače - prvi vod Hrvatske vojne policije odlazi u Afganistan;

2. svibnja - u Tirani su ministri vanjskih poslova Albanije, Hrvatske, Makedonije i SAD-a potpisali Američko-jadransku povelju.

2004.

13. siječnja - predsjednik Vlade RH dr. Ivo Sanader posjetio je sjedište NATO-a i razgovarao s glavnim tajnikom Saveza Jaapom de Hoopom Schefferom, kao prvi predsjednik Vlade koji je posjetio novog glavnog tajnika u Bruxellesu;

28. i 29. lipnja - u Istanbulu je održan samit NATO-a i EAPC-a. Šefovi država i vlada članica Saveza usvojili su završnu izjavu kojom su potvrdili da vrata NATO-a ostaju otvorena novim članicama te pozdravili napredak prema članstvu koji su ostvarile Albanija, Hrvatska i Makedonija u okviru MAP-a. Zatražili su od ministara vanjskih poslova NATO-a da razmotre napredak spomenutih država i o tome izvijeste prije sljedećeg sastanka na vrhu, na kojemu će se razmotriti potencijalno proširenje članstva.

2005.

26. siječnja - 1. veljače - prvi put otkad je postala članica PzM-a RH je sudjelovala u NATO-ovoj vježbi nošenja s krizama, CMX05;

1. ožujka - predsjednik RH Stjepan Mesić u Bruxellesu se sastao s glavnim tajnikom NATO-a Jaapom de Hoopom Schefferom;

22. prosinca - Senat SAD-a izjasnio se za što brže primanje Hrvatske u NATO. Učinio je to rezolucijom, nakon što je tjedan dana prije isti proces proveo i Zastupnički dom. Tako je cijeli Kongres izrazio potporu Hrvatskoj.

2006.

30. svibnja - Parlamentarna skupština NATO-a na proljetnom zasjedanju u Parizu donijela je deklaraciju o potpori hrvatskom članstvu u NATO-u;

2. studenoga - u Hrvatskoj formiran Državni odbor za članstvo RH u NATO-u. Uz koordinirano djelovanje mjerodavnih državnih institucija te komunikacijsku strategiju, a uz već prije postignut konsenzus svih najvećih političkih stranaka o strateškim ciljevima, formiranjem Državnog odbora još jednom je potvrđena čvrsta opredijeljenost Hrvatske za postizanje punopravnog članstva, kako u EU, tako i u NATO-u.

17. studenoga - američki Senat jednoglasno je usvojio zakon kojim se podržava daljnje proširenje NATO-a i poziva na primanje u članstvo zemalja A-3 inicijative;

28.-29. studenoga - NATO samit u Rigi. U završnoj deklaraciji samita Savez se izjasnio da će na sljedećem samitu, 2008., pozvati u članstvo one zemlje koje ispunjavaju standarde Saveza i koje mogu pridonijeti euroatlantskoj sigurnosti i stabilnosti.

2007.

1.-12. rujna - u Hrvatskoj kao zemlji domaćinu održana velika NATO-ova vojna vježba Snaga za brzi odgovor (NRF) Noble Midas '07, prva takve vrste koja se održavala u zemlji nečlanici Saveza. Sudjelovalo je 12 zemalja NATO-a s ukupno 40 brodova, 6 podmornica, 29 borbenih zrakoplova, 23 helikoptera i osam tisuća vojnika.

5.-7. studenoga - posjet NATO MAP/PARP tima Hrvatskoj radi pripreme procjene napretka RH uoči samita Saveza u Bukureštu. Pohvaljen napredak RH u provedbi svih bitnih reformi na putu u NATO.

2008.

16. siječnja - na sastanku Sjevernoatlantskog vijeća i RH u Bruxellesu okončan je posljednji, šesti ciklus MAP-a, usvajanjem Izvješća o napretku RH. Hrvatska je dobila potporu svih država članica i pozitivne signale najutjecajnijih zemalja, a izraze priznanja i ohrabrenja uputio je i glavni tajnik, koji Hrvatsku vidi kao izvoznika sigurnosti s posebno važnom ulogom u regiji. (Izvor: *Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija*) ■

Konformizam kao posljedica društvene ovisnosti

Posebno se cijene oni pojedinci koji su spremni zadržati svoje mišljenje i pod pritiskom većine. Suprotstaviti se većini i autoritetu (kad nije u pravu) može samo osoba koja vjeruje u ono što govori, jasno iznosi argumente i spremna je snositi posljedice svojih (drukčijih) odluka

Suzana FILJAK

Zastupanje vlastitog mišljenja i ponašanje u skladu s uvjerenjima pretpostavlja određenu dosljednost u doživljavanju i ponašanju pojedinca. No, ne ponašaju se svi ljudi u skladu sa svojim stavovima i uvjerenjima. Često, i kad je nužno proturječiti ljudima oko sebe, većina izabire šutnju i ne suprotstavlja se drugima. Zašto su ljudi skloni konformističkom podređivanju i pokornosti autoritetu?

Emocionalni odnosi s drugim ljudima vrlo su nam važni, a prihvaćanje od drugih utječe na naše samopoštovanje i pozitivnu sliku o sebi. Ljudi su društvena bića i to je duboko ukorijenjeno u naše ponašanje. Neprihvatanje i socijalna izolacija nepovoljno utječu na naše raspoloženje i kognitivno funkcioniranje, a dugotrajna izoliranost može prouzročiti različite mentalne distorzije i teške psihičke poremećaje. Proučavanje ponašanja životinja potvrdilo je takve spoznaje. Socijalno izolirani mladi majmuni, iako su redovito dobivali hranu, pokazivali su ozbiljne psihičke poremećaje u rasponu od pretjerane plašljivosti do destruktivne agresivnosti (ovisno o duljini odvojenosti). Osjetljivi smo i na izraze lica, odnosno grimase drugih ljudi, osobito ako odražavaju prihvaćanje ili odbijanje naših postupaka. "Negativna lica", koja izražavaju tugu, ljutnju i bijes, izazivaju u nama negativne fiziološke reakcije i loše raspoloženje. Zato smo skloni govoriti (a i ponašati se) u skladu s očekivanjima ljudi kojima smo okruženi kako bismo zadržali njihovo odobravanje i prihvaćanje.

Rezultati niza eksperimenata u području vidne percepcije, gdje se traži usporedba linija zamjetno različitih duljina, pokazali su da 70% ispitanika podliježe pritisku većine bar jednom, iako je ta većina instruirana da daje netočan odgovor. Slični rezultati dobiveni su u različitim kulturama: američkoj, brazilskoj, libanonskoj, hongkonškoj, fidžijskoj. Posteksperimentalni intervju poka-

zao je da su ispitanici koji su davali krive prosudbe mislili da nisu shvatili upute. Neki su čak posumnjali u svoj vid. Iako su svi ispitanici bili zabrinuti zbog neslaganja s ostalima, nitko od njih nije posumnjao da većina krivo procjenjuje. Čak i oni koji nisu podlegli grupnom pritisku, sumnjali su u sebe i vjerovali kako je većina

ipak u pravu. Priklanjanje stavovima i reakcijama većine te prilagodba grupnim normama zbog podlijevanja grupnom pritisku, očekivanjima i zahtjevima drugih osoba, pojava je poznata kao konformizam. Ljudi se najviše konfirmiraju kada su uvjereni da svi drugi misle drukčije. Takav pritisak jednoglasne većine izuzetno je teško podnijeti, a kad se jednom prihvati većinsko mišljenje i javno se izrekne, s tim se uskladuje i ponašanje.

Posljedica naše društvene ovisnosti jest i pokornost autoritetu, odnosno podređivanje mišljenju jedne osobe i ponašanje u skladu s njezinim zahtjevima. Osoba čije ćemo zahtjeve bespogovorno slušati mora nad nama imati određenu (stvarnu ili zamišljenu) moć. Za pokoravanje autoritetu važna je percepcija legitimnog zahtjeva za činjenjem traženih djela. U većini slučajeva podređivanje je benigno i konstruktivno. Složena društva, da bi trajala, zahtijevaju određenu razinu pokoravanja i činjenja kompromisa radi jednoglasja u djelovanju. Ipak, slijepo pokoravanje najčešće je destruktivno, o čemu svjedoči dugačak popis ljudskih zločina.

Poznati su slučajevi kada grupa ili autoritet odbaci, izolira ili ignorira pojedince sa suprotnim mišljenjem. No često je i suprotno. Posebno se cijene oni pojedinci koji su spremni zadržati svoje mišljenje i pod pritiskom većine. Suprotstaviti se većini i autoritetu (kad nije u pravu) može samo osoba koja vjeruje u ono što govori, jasno iznosi argumente i spremna je snositi posljedice svojih (drukčijih) odluka. ■

Sretna nova 1387.

Zahvaljujući perzijskom kalendaru našli smo se ponovno u prednovogodišnjem vremenu. Još nekoliko dana i uži ćemo u potpuno novu, 1387. godinu, Naw Roz, kako bi rekli naši domaćini. Rijetka prilika za šetnju kroz XIV. stoljeće

Iz Afganistana Dražen JONJIĆ

Naša mala hrvatska kolonija u Chagcharanu koraknula je u ghorsko proljeće. Vjetar posljednjih dana nosi prašinu. Sve je manje mjesta na kojima nas iznenadi blato. Čak se stidljivo pojavljuje i pokoja travka, unoseći pomutnju u dosljedno smeđi krajobraz. Ovcama i kravama u dolinama oko Chagcharana i u Chahar Sadehu upravo ta ograničenost izbora razvija natjecateljski duh. Pretovarenim magarcima i volovima nije do takve male gastronomske olimpijade. Treba iznijeti tovare koje vlasnici, ambiciozni u procjenama nosivosti životinja, neumjereno stavljaju na njihova pleća. Hodaju oni magarećim i volovskim putovima, klecajućim nogama, padaju i dižu se. Vrlo često te magareće putove posuđuju i naši dečki, uz negodovanje živine zbog nelojalne konkurencije, donoseći u sela, u kojima je i stanovnik susjednog naselja vrlo često daleki gost, pomoć zajednici. Ponešto hrane, školskih potrepština, zapravo darova od srca. Seljaci se, osobito djeca, iskreno vesele našim posjetima. No, sela je mnogo, a mi nismo, unatoč najboljoj volji, svladali vještinu teleportiranja, tako da se i ne stigne često ponovno među novostečene prijatelje.

Šetnja kroz XIV. stoljeće

Zahvaljujući perzijskom kalendaru našli smo se ponovno u prednovogodišnjem vremenu. Još nekoliko dana i ući ćemo u potpuno novu, 1387. godinu, Naw Roz, kako bi rekli naši domaćini, kojima je obilježavanje ovakvih dana bilo uskraćeno u doba talibanskog režima. Obilazim provincijalne urede noseći čestitke. Vesele se kao djeca trodnevnoj svečanosti koja će trajati od 21. ožujka do našeg

Uskrsa. Bit će tu i hrane i pjesme, a i dobrog čaja. A i nama je zanimljivo šetati po XIV. stoljeću, gledajući kuće i krajobraz koji su takvi bili i u onom našem istoimenom stoljeću, samo sad podebljanom s nešto mobitela, toyota i satelitskih telefona. I onih smiješnih kombija u koje se na trpa tako nevjerovatan broj putnika i njihove prtljage. A iskrcaj ponekad potraje duže nego putovanje. Vrlo ih često sretnemo na stazama koje se u Ghoru diče imenima cesta. Kao, nešto popravljaju. I nisam primijetio da se ljute. Valjda će proraditi. Kad-tad. E, da im je našega majstora Željka, nijedna im planina ne bi bila zapreka!

U gradu poprilična živost. Učenici se spremaju za početak nove školske godine s prvim danom proljeća. Nažalost, mnogima su jedine učionice livade, na kojima led umjesto zvona označi kraj jesenskog dijela školske godine. Rijetki učitelji opet će, u granicama svojih mogućnosti, pokušati prenositi znanja. Biti pismen velik je dobitak u ovoj napaćenoj zemlji. A imati ponešto srednje škole, ma kakva ona bila, vrlo često znači otvoreni put k neslućenim provincijskim visinama. Četrnaesto stoljeće, učini se ponekad, nije samo igra i nesporazum, različitost tradicije računanja vremena. Nekad je to i filozofski stav i nepromjenjivost u poimanju svijeta. Ipak, mi smo tek posjetitelji, koji nastoje olakšati svakodnevni život ljudi u ovoj provinciji. Stoljeća ne možemo mijenjati, niti ubrzavati godine. Promatramo povijest uživo, pažljivo šeući pokraj živih slika kako ne bismo poremetili tisućljetni red.

Proljeće je tu. I za Uskrs smo se spremili. Duhovno, dakako. Naš Mario i Branko trude se, uz našu pomoć, da najveći kršćanski blagdan primjereno obilježimo. U granicama mogućnosti, u granicama zemljopisa i povijesti. U granicama Ghora, na koji smo se navikli, koji smo upoznali i na neki svoj način zavoljeli. ■

Stiglo je proljeće

Platni promet u sustavu Državne riznice

Uvođenje jedinstvenog računa Riznice ne znači gubitak samostalnosti proračunskih korisnika u upravljanju i korištenju novčanim sredstvima. Naprotiv, taj račun znači sigurnost dobivanja sredstava odobrenih po programima i aktivnostima financijskim planom za fiskalno razdoblje

Vera GILJEVIĆ

snimio D. KIRIN

Negdje od sredine 2006. zaokružen je proces stvaranja jedinstvenog sustava Državne riznice i uveden model upravljanja javnim financijama utemeljen na postojanju jedinstvenog računa. Kao što smo već obrazlagali, platni promet proračuna obavlja se preko toga jedinstvenog računa Riznice skupine 630, otvorenog kod Hrvatske narodne banke, dva podračuna: skupine 631 za isplatu plaće i 632 za isplatu dobavljačima, koji su otvoreni posebno za svakog proračunskog korisnika, te jednog računa u Hrvatskoj poštanskoj banci, otvorenog za sve proračunske korisnike radi isplate gotovine. Naravno, postoje i devizni računi preko kojih se odvija devizni platni promet, ali o njima danas nećemo govoriti. Uvođenje jedinstvenog računa Riznice ne znači gubitak samostalnosti proračunskih korisnika u upravljanju i korištenju novčanim sredstvima. Naprotiv, taj račun znači sigurnost dobivanja sredstava odobrenih po programima i aktivnostima financijskim planom za fiskalno razdoblje. Istodobno, za Republiku Hrvatsku i Ministarstvo financija znači konsolidaciju upravljanja financijama i racionalnije trošenje javnog novca.

Kada govorimo o rashodima i izdacima, odnosno obvezama stvorenim prema pravnim i fizičkim osobama, uključivo i zaposlenike, bitno je već u trenutku njihova nastajanja znati u kojem su pretincu zvanom proračunska pozicija osigurana novčana sredstva. Nadalje, moramo znati kako trošiti novac. Plaćanja drugim subjektima Državne riznice obavljat ćemo putem naloga za preknjiženje, a goto-

vinu ćemo svesti na minimum! Ako znamo gdje su novci osigurani, znamo i kako su osigurani, odnosno njihov izvor financiranja. Što to znači? Vrlo jednostavno - kako smo u svom financijskom planu predvidjeli doći do prihoda i primitaka kojima ćemo podmiriti nastale rashode i izdatke. I upravo je to, problematika prihoda i primitaka, bilo ono što je svaki proračunski korisnik morao riješiti prije ukidanja nekadašnjih žiro-računa. Što smo, dakle, učinili u pogledu prihoda i primitaka? Najprije smo, uz brojne konzultacije s Ministarstvom financija, proveli novu, pravilnu klasifikaciju. Utvrdili smo da su nam vlastiti prihodi samo oni koje možemo ostvariti na otvorenom tržištu, naravno, uz prisutnost konkurencije, i da se njima koristimo za financiranje rashoda nastalih obavljanjem vlastite djelatnosti. Njih nema mnogo jer nijedna ustrojbenja cjelina MO i OSRH ne postoji primarno za obavljanje vlastite, tržišne djelatnosti. Nadalje, naučili smo da su donacije i pomoći onaj novac (ili nefinancijska imovina) koji nam netko daje bez obveze vraćanja. Namjenske prihode ostvarujemo zaduživanjem, a postoje i prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja te prihodi za posebne namjene. Na kraju, tu su opći prihodi i primici. To su svi oni koje ne možemo svrstati ni u jednu od nabrojanih vrsta, ali su najvažniji i najzastupljeniji u našem financijskom planu. U nastavku teksta vidjet ćemo zašto.

Sve prihode i primitke usmjerili smo na jedinstveni račun Riznice. Ali, oni i dalje, do zadnjeg novčića, pripadaju nama. Mi imamo obvezu brinuti se o njihovoj naplati i, naravno, voditi knjigovodstvenu evidenciju. Ostaje pitanje: kako doći do njih? Jednostavno! Ministarstvo financija dostavlja Financijskoj službi izvješća o njihovoj naplati i mi ih u visini naplaćenih iznosa potražujemo od proračuna. Ovo vrijedi za sve prihode i primitke osim onih klasificiranih kao opći, koji se samo u proračunu priznaju u trenutku naplate. Za nas, oni su raspoloživi u trenutku plaćanja planiranih rashoda i prihod su iz proračuna. Naravno, bilo je potrebno stvoriti jedinstven način prepoznavanja uplaćenih prihoda i primitaka. Prema objašnjenjima Ministarstva financija, Uprava za financije i proračun izradila je Uputu za obavljanje platnog prometa, u kojoj je, između ostalog, svakoj vrsti prihoda i primitka dodijeljen model s pozivom na broj uplate. Vjerujemo da svi znate za našu Uputu i da se njome koristite. Bitno je da to činite na pravilan način jer jedino tako možemo prepoznati i doći do onoga što je naše! ■

Sve prihode i primitke usmjerili smo na jedinstveni račun Riznice. Ali, oni i dalje, do zadnjeg novčića, pripadaju nama. Mi imamo obvezu brinuti se o njihovoj naplati i, naravno, voditi knjigovodstvenu evidenciju. Ostaje pitanje: kako doći do njih? Jednostavno! Ministarstvo financija dostavlja Financijskoj službi izvješća o njihovoj naplati i mi ih u visini naplaćenih iznosa potražujemo od proračuna. Ovo vrijedi za sve prihode i primitke osim onih klasificiranih kao opći, koji se samo u proračunu priznaju u trenutku naplate. Za nas, oni su raspoloživi u trenutku plaćanja planiranih rashoda i prihod su iz proračuna. Naravno, bilo je potrebno stvoriti jedinstven način prepoznavanja uplaćenih prihoda i primitaka. Prema objašnjenjima Ministarstva financija, Uprava za financije i proračun izradila je Uputu za obavljanje platnog prometa, u kojoj je, između ostalog, svakoj vrsti prihoda i primitka dodijeljen model s pozivom na broj uplate. Vjerujemo da svi znate za našu Uputu i da se njome koristite. Bitno je da to činite na pravilan način jer jedino tako možemo prepoznati i doći do onoga što je naše! ■

**Obilježena 15. godišnjica pogibije pripadnika
93. zrakoplovne baze i Dan postrojbe**

Nastavak preustroja, preobuke i pripreme za PP sezonu

—Napisao i snimio Marinko KARAČIĆ—

Osvrćući se na najvažnije aktivnosti u zadnjih godinu dana, brigadir Kovač je izdvojio uspješan završetak školovanja devet novih vojnih pilota i 12 nastavnika letenja, te sudjelovanje u gašenju 290 požarišta

Svečanim postrojem pripadnika, 93. zrakoplovna baza u Zemunik obilježila je Dan postrojbe i 16. obljetnicu osnutka. Odana je i počast braniteljima postrojbe koji su poginuli od 18. do 23. ožujka 1993. u Škabrnji, u obrani dostignute crte u vojno-redarstvenoj operaciji Maslenica.

Uz visoke vojne i civilne počasti, na mjesnom groblju u Sukošanu, održana je komemoracija za poginule branitelje: Marijana Grdovića, Marina Jeraka, Milana Mrdalja, Šimu Smolića, Darka Torbarinu, Mladena Veleslavića, Zorana Bašića, Radu Bilavera, Slavka Eraka i Ivana Klarina, pripadnike 93. zrakoplovne baze i VII. domobranske pukovnije. Ispred središnjeg križa i na grobnicama branitelja vijence su položili ratni zapovjednici VII. domobranske pukovnije Danijel Telesmanić "Did" i Damir Vicković, izaslanstva Ureda državne uprave u Zadarskoj županiji, Županije i grada Zadra, općine Sukošan i Škabrnja, Koordinacija udruga iz Domovinskog rata, predstavnici Uprave i Ureda za obranu Zadar, te zapovjednik 93. zrakoplovne baze brigadir Miroslav Kovač. Počast stradalim braniteljima odana je i ispred križa i spomenika žrtvama Domovinskog rata u Škabrnji.

Obilježavajući Dan postrojbe, brigadir Kovač osvrnuo se na njezin povijesni put, od utemeljenja u ožujku 1992. do danas, te na zadaće koje ova postrojba provodi. Kao posebno važno istaknuo je opremanje postrojbe sa šest potpuno novih tipova modernih i suvremeno opremljenih letjelica: od aviona Pilatus PC-9, Zlin 242,

CI 412, AT 802 F i A do helikoptera Bell 206 B. U svjetlu toga oslikava se i značenje koje ova postrojba ima u sustavu HRZ i PZO i OSRH u cjelini. Njezine su temeljne zadaće školovanje hrvatskih vojnih pilota, gašenje požara iz zraka, letačke zadaće za potrebe ZERP-a, a u sklopu postrojbe djeluje i akrogrupa Krila Oluje.

Osvrćući se na najvažnije aktivnosti u zadnjih godinu dana, brigadir Kovač je izdvojio uspješan završetak školovanja devet novih vojnih pilota i 12 nastavnika letenja, te sudjelovanje u gašenju 290 požarišta, na koje je izbačeno 50.000 tona vode u 11.350 naleta i gotovo 2000 sati leta. Učinjena su znatna ulaganja u infrastrukturu vojarnje. Tako je u temeljno i investicijsko opremanje uloženo više od 15 milijuna kuna, a s još većom dinamikom nastavlja se dalje opremanje i uređenje vitalnih objekata i instalacija u vojarni Zemunik.

Od zadaća koje predstoje u ovoj godini najvažnije su završetak preustroja, kojim uz postojeće snage ova letačka postrojba dobiva i dislociranu eskadrilu transportnih helikoptera u bazi Divulje (sadašnja 95. zb), nastavak školovanja 23 pilota u tri naraštaja kadeta, te preobuka potrebnog broja pilota u 855. PPE. Već u svibnju počinje i operativna spremnost za nastupajuću PP sezonu, a 93. zb i ove je godine nositelj putem NOS snaga HRZ i PZO. Valja istaknuti da je u prva tri mjeseca postrojba već sudjelovala u gašenju 29 požara. U planu je i provedba druge vježbe, Plamen 08, radi protupožarnog i drugog uređenja vojarnje.

Na kraju svečanosti, najboljim pripadnicima postrojbe predane su pohvale i nagrade. ■

■ Ispred središnjeg križa i na grobnicama branitelja vijence su položila brojna izaslanstva

Studijsko putovanje u Kraljevinu Belgiju

Polaznici RŠ u Zapovjedništvu NATO-a

Polaznici X. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić" boravili su od 10. do 14. ožujka u radnom posjetu Kraljevini Belgiji. Posjetili su Zapovjedništvo NATO-a u Bruxellesu i glavno vojno zapovjedništvo NATO-a, SHAPE u Monsu

Davor KOPANJI

U Zapovjedništvu NATO-a

Vojnog muzeja nakon toga bio je posebno dojmljiv.

Četvrti dan posjeta bio je rezerviran za Zapovjedništvo NATO-a u Bruxellesu. Polaznici i djelatnici naše RŠ slušali su predavanja međunarodnog političkog i vojnog osoblja. Nakon ručka uputili su se u našu Misiju pri NATO-om, gdje ih je primio šef Misije, veleposlanik Davor Božinović, te vojni predstavnik general bojnik Drago Lovrić. Ovaj susret je bio od posebne važnosti za sve naše polaznike i djelatnike jer su mogli čuti najnovije informacije od šefa Misije i vojnog predstavnika. Susret je protekao u srdačnoj atmosferi i otvorenom razgovoru.

Zadnji dan posjeta, djelatnici i polaznici X. naraštaja RŠ obišli su svjetski poznatu atrakciju Atomium i posjetili muzejski centar Waterloo. U popodnevним satima na ispraćaju polaznika i djelatnika Ratne škole u zračnu

luku bio je general bojnik Drago Lovrić, koji je posebno zaslužio zahvalu za dobru organizaciju i provedbu ove aktivnosti.

Cjelokupan posjet bio je izuzetno koristan za polaznike X. naraštaja Ratne škole jer su imali priliku neposredno vidjeti i čuti o mnogim sadržajima s kojima su se susretali tijekom nastavnog procesa u školi. Vrlo srdačna i pozitivna atmosfera, otvoren razgovor i susretljivost svih naših vojnih i civilnih djelatnika u veleposlanstvima i misijama ostat će u ugodnom sjećanju polaznika i djelatnika RŠ. ■

Djelatnici i polaznici X. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Jelačić", predvođeni general bojnikom Jozom Miličevićem i brigadirom Berislavom Ježdžićem, boravili su od 10. do 14. ožujka u radnom posjetu Kraljevini Belgiji. U sklopu putovanja posjetili su Zapovjedništvo NATO-a u Bruxellesu i glavno vojno zapovjedništvo NATO-a, SHAPE u Monsu.

Prvog dana u Bruxellesu upriličen je prijam u Veleposlanstvu RH u Kraljevini Belgiji. Polaznike i djelatnike Ratne škole primio je veleposlanik Boris Grigić, šef Misije RH Branko Baričević, veleposlanik i šef Misije RH pri NATO-u Davor Božinović te djelatnici našega veleposlanstva i misija. Druženje je proteklo u ugodnom ozračju. Posjetiteljima su predstavljene uloga, svakodnevne zadaće i poslovi koji se kontinuirano obavljaju.

Drugog dana, u pratnji djelatnika vojnog dijela Misije pri NATO-u, djelatnici i polaznici X. naraštaja RŠ uputili su se u posjet gradu Monsu, gdje je smješteno glavno vojno zapovjedništvo NATO-a, SHAPE. Ondje su ih primili grčki general Dimitrios Kavoulakos, mađarski general Csaba Ujfalusi te njihovi suradnici. U razgovoru su kratko objasnili ulogu vojnog dijela zapovjedništva NATO-a u Monsu, te govorili o trenutačnim aktivnostima koje se provode pod njihovim zapovijedanjem.

Sljedeći dan organiziran je posjet Europarlamentu. Domaćini su bili djelatnici naše Misije pri EU. Obilazak

Polaznici škole s veleposlanikom Božinovićem

MORH raspisao Natječaj za stipendiranje studenata

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske raspisalo je 10. ožujka 2008. Natječaj za stipendiranje studenata, u statusu kadeta, prve godine preddiplomskih studija za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, koji se upisuju u akademskoj godini 2008./09., a rok prijave je **21. travnja 2008.** godine. Na natječaj se mogu prijaviti svi kandidati koji u akademskoj godini 2008./2009. planiraju upisati jedan od dolje navedenih sedam fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Splitu, kao i svi kandidati koji planiraju upisati neki od studija na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu.

Riječ je o natječaju za program civilno-vojnog školovanja, a kandidati primljeni u taj program imat će mogućnost završetka visokoškolskog obrazovanja na jednom od hrvatskih sveučilišta, odnosno veleučilišta. Uz to će tijekom studija imati osiguranu stipendiju (u godišnjem iznosu od najmanje 12 tisuća kuna), besplatnu stručnu literaturu, besplatni smještaj i prehranu, te po završetku studija osiguran posao u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Kandidati koji prođu potrebna testiranja po završetku studija obvezni su raditi u sustavu OSRH u trajanju dvostruko dužem od vremena stipendiranja. Po završetku studija, kandidati mogu, osim osiguranog posla u OSRH, računati i na mogućnosti daljnjeg usavršavanja ne samo u Hrvatskoj već i u drugim zemljama u svijetu.

Natječaj je otvoren za pripadnike oba spola, a prijaviti se može u uredima za obranu prema mjestu prebivališta. Po prijavi na natječaj, kandidati će biti upućeni na testiranja i zdravstvene preglede, a kandidati za kadete - vojne pilote moraju dodatno proći i program selekcijskog letenja. Važno je istaknuti kako će svi kandidati redovito pristupati prijamnim ispitima na visokoškolskim ustanovama koje izaberu, a MORH je također osigurao mogućnost dodatnih priprema za upise na fakultete za kandidate koji se prijave u program Kadet.

Popis fakulteta

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Fakultet elektrotehnike i računarstva

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

Fakultet strojarstva i brodogradnje

- preddiplomski sveučilišni studij strojarstva
- preddiplomski sveučilišni studij zrakoplovstva

Prirodoslovno-matematički fakultet

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

Kineziološki fakultet

- preddiplomski sveučilišni studiji kineziologije

Fakultet prometnih znanosti

- studij aeronautike - vojni piloti

TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU

- svi preddiplomski stručni studiji

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Pomorski fakultet

- smjer Pomorska nautika

Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Preddiplomski sveučilišni studij:

- elektrotehnika i informacijska tehnologija

- strojarstvo

- računarstvo

- industrijsko inženjerstvo

Preddiplomski stručni studij:

- elektrotehnika

- strojarstvo

- računarstvo

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA

raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ

za popunu radnog
mjestu u Odjelu za
koordinaciju

VIŠI STRUČNI SAVJETNIK
ZA VOJNOSTEGOVNI
POSTUPAK I
KOORDINACIJU

Uvjeti:

- VSS/VII/1
- diplomirani pravnik
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSp: 92901
- 10 godina radnog staža u struci

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cjelina MORH-a mogu dostaviti na adresu: **Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.**

Zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cjelina GSOSRH-a prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu: **Glavni stožer OSRH, Uprava za personalne poslove, vojarna "CROATIA", Sarajevska bb, 10 000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijave je **do 31. ožujka 2008.**

Za eventualne upite u svezi s natječajem, zainteresirani kandidati mogu se obratiti na telefon **01/4568-553**

Poziv za izložbu likovnih radova djelatnika MO-a i GS-a

Ponukana uspjehom i dobrim prihvatom dosadašnjih izložbi radova naših djelatnika (slike 2002., slike 2005., umirovljenici 2006., fotografije u siječnju 2008.), Galerija "Zvonimir" potkraj ove godine priprema Izložbu likovnih radova djelatnika MO-a i GS-a.

Izložba će se održati u Galeriji Ministarstva obrane "Zvonimir", Zagreb, Bauerova 33, a planirana je za prosinac, u božićno vrijeme. Namjera nam je svake godine organizirati jednu izložbu na kojoj pravo izlaganja imaju isključivo djelatnici Ministarstva obrane i Glavnog stožera Oružanih snaga. Potrebno je da se svi zainteresirani preliminarno prijave za izložbu kako bismo stekli uvid u broj potencijalnih izlagača. Izložba će biti revijalnog karaktera, bez žiriranja. Radove treba odabrati sam autor i u Galeriju ih dostaviti opremljene za izlaganje (osim crteža, grafika, akvarela i sličnih radova na papiru, koje ćemo staviti pod staklo). Primaju se svi oblici likovnog izraza, na raznim materijalima i od raznih materijala. Ispunjenu prijavnicu potrebno je dostaviti do 30. lipnja 2008. na adresu Galerije (poštom, faksom, e-mailom, osobno). Svi prijavljeni dobit će daljnje obavijesti na adresu koju navedu u prijavnici.

Molimo da sve svoje djelatnike upoznate s mogućnošću izlaganja na ovoj izložbi, kako bi odaziv bio što veći. Osoba za kontakt i organizator izložbe jest Zrinka Pillauer Marić, načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti, tel: 01/4567-926, fax: 01/4568-394, e-mail: galerija.zvonimir@morh.hr.

T. VLAŠIĆ

ŠVICARSKI proizvođač noževa Victorinox najpoznatiji je po seriji preklopnih džepnih nožića koji su se počeli proizvoditi za potrebe švicarske vojske. Poznati švicarski vojni džepni nožići tijekom prošlog stoljeća postali su nezaobilazni dio opreme vojnika, izletnika, hobista, lovaca i ribolovaca te svih onih koji

alate za svakodnevnu uporabu.

Modernizirana inačica takvog džepnog noža model je koji je razvijen za potrebe njemačke vojske (Bundeswehr) i izdaje se vojnicima od 2003. Za razliku od većine džepnih noževa tog proizvođača, koji najčešće imaju rukohvat crvene boje, ovaj ima rukohvat tamnomasli-

Victorinox za Bundeswehr

su trebali praktičan višenamjenski alat. Najveća je prednost švicarskog vojnog noža što je malen, lagan i kompaktan, ali u svojem tijelu krije razne

naste boje. Još je jedna razlika i to što na rukohvatu nema uobičajenog grba Victorinox. Na rukohvatu je jedino reljef koji prikazuje stiliziranog orla, grb Bundeswehra.

Zaklopljen nož dugačak je 11 centimetara, sječivo ima prorez za jednoručno otvaranje palcem dominantne ruke, a kad se otvori blokiran je *locking linerom*, koji sprečava slučajno zatvaranje tijekom uporabe i ozljeđivanje korisnika. Sječivo je dugačko 8,5 cm, tipa *drop point*, naoštreno samo s jedne strane, a dvije trećine oštrice su nazubljene.

Osim sječiva, nož ima i malu pilu za drvo, otvarač za konzerve s izvijačem uske glave, otvarač za boce s izvijačem široke glave, križni izvijač te malo sječivo ubodnog tipa.

T. VLAŠIĆ

Švicarskoj isporučeni prvi EC635

POČETKOM ožujka, u pogonima Eurocoptera u Donauwörthu (Njemačka), švicarskom ratnom zrakoplovstvu predan je prvi helikopter EC635. Riječ je o prvom od ukupno 20 naručenih helikoptera, koje je Švicarska u sklopu svog LTSH (Light Transport and Training Helicopter) programa naručila u travnju 2006., kada je dogovorena isporuka 18 helikoptera EC635 i dva helikoptera EC135. Prva četiri helikoptera bit će sklopljena u Donauwörthu, dok će svi preostali helikopteri biti sklapani u švicarskoj tvrtki RUAG Aerospace u Alpnachu, što bi trebalo biti završeno do kraja 2009. godine.

Helikopteri EC635 su "militarizirana" inačica lakog dvomotornog helikoptera EC135. S novim helikopterima Švicarska kani zamijeniti postojeće helikoptere Aerospatiale Alouette III, koji se nalaze u operativnoj uporabi četrdesetak godina, odnosno kani ih rabiti za obuku i trenazu svojih pilota, te za manje transportne zadaće.

Sa serijskom proizvodnjom helikoptera EC635 tvrtka Eurocopter je započela tijekom 2001., kada je završen postupak njegova certificiranja. To je višenamjenska letjelica pogodna za cijeli niz zadaća za potrebe policije, oružanih snaga te za razne civilne agencije, odnosno za zadaće nadzora državne granice, traganja i spašavanja, MEDEVAC-a, raznovrsnog prijevoza ljudi i opreme. U transportnoj konfiguraciji helikopter može maksimalno ponijeti osam osoba, uključujući i pilota, dok u medicinskoj konfiguraciji

može ponijeti do dva nosila i do pet osoba iz pratnje. Ovisno o zahtjevima naručitelja, pogonsku skupinu na EC635 mogu činiti dva turbovratilna motora Pratt & Whitney PW206B2 ili Turbomeca Arrius 2B2. U borbenoj inačici na dva vanjska nosača može sa svake strane nositi po jedan FN-Herstal FZ321 lanser za navođena raketna zrna kalibra 70 mm, ili po jedan kontejner s GI-AT NC621 topom kalibra 20 mm, po jedan kontejner s FN-Herstal HMP-400 strojnicama kalibra 12,7 mm.

I. SKENDEROVIĆ

Lako oklopno vozilo pješništva DOZOR-B

UKRAJINSKA tvrtka KMMBDB predstavila je svoje lako oklopno vozilo pješništva DOZOR-B.

Oklopno vozilo pješništva verzija je višenamjenskog vozila dizajniranog za prijevoz sredstava i ljudstva, koje osigurava zaštitu od lakog oružja i oružja za masovno uništenje.

Pogodno je za uporabu u specijalnim postrojbama i policijskim snagama kao vozilo ili nosač različitih tipova naoružanja i vojne opreme. Može služiti za borbene vojne operacije i za operacije potpore miru, kretati se i po cestama i po slabo prohodnim terenima. Može biti namijenjeno i opremljeno kao oklopno vozilo pješništva, oklopno vozilo,

NBKO, izvidničko vozilo, zapovjedno vozilo, sanitetsko vozilo, izvidničko vozilo i vozilo za opću namjenu.

DOZOR-B je oklopno borbeno vozilo s pogonom na sva četiri kotača (4X4), namijenjeno za prijevoz osoba i različitih tereta. Može biti opremljeno različitim lakim naoružanjem, komunikacijskom opremom i drugom posebnom vojnom opremom. Može obavljati svoje funkcije u dnevnim i noćnim uvjetima. Glavno naoružanje DOZOR-B jest daljinski kontrolirana protuzračna strojica kalibra 12,7 mm. DOZOR-B ima mogućnost forsiranja vodene zapreke dubine 1m, prelaska 700 km, a razvija najveću brzinu od 90 do 120

KMMBDB

km/h. Može imati ugrađen motor IVECO 8142.38.11 (EURO-2) ili DEUTZ 4M 1013 FC (EURO-3) motor. Oba su četverotaktni, četverocilindrični turbo-dizel motor.

DOZOR-B je dugačak 5,4 m, širok 2,4 m i visok 2,28 m. Ukupna masa vozila je 7,1 tona. Ima tri člana posade i mjesta za osam putnika.

A. M.

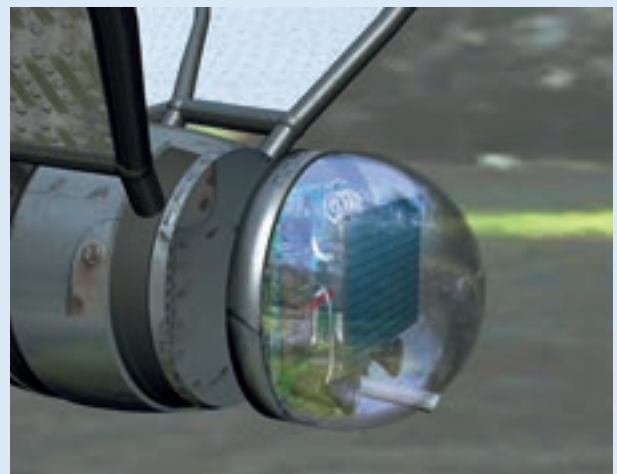
Mini bespilotna letjelica BAT

voj senzorske opreme usmjerene na pružanje videoslike iz zraka, te nešto manje pružanje zvučne slike iz područja djelovanja. Uz video i audio dimenziju, profesori i studenti iz COM-BAT novoj će bespilotnoj letjelici, koju su prigodno nazvali "The Bat" (Šišmiš), dodati i mogućnost osjetila

mirisa. Funkcija tog novog senzora jest otkrivanje radijacije u zraku, te prisutnosti otrovnih plinova. U čeonom dijelu trupa letjelice bit će smještena mini radarska rešetka te niz mikrofona koji će služiti za navigaciju i snalaženje letjelice u zraku, nastojeći se time oslanjati na ehokolokaciju (poput, primjerice, šišmiša i dupina), što bi trebala biti velika prednost pri obavljanju noćnih misija. Ehokolokacija se kani rabiti i za detektiranje raznih objekata u prostoru, te za njihovo praće-

nje. Letjelica bi trebala biti i do deset puta energetski učinkovitija od drugih mikro bespilotnih letjelica. Trebat će ukupnu snagu od 1 W, a imat će mogućnost napajanja svoje litijske baterije pomoću solarnih ćelija, te mogućnost prikupljanja snage iz vjetrova i vibracija. Mikro robotizirani šišmiš nosit će data link pomoću kojega će moći zemaljskoj postaji slati videosliku, te druge podatke, u realnom vremenu. Duljina trupa letjelice trebala bi iznositi 15,24 cm, a težina oko 120 grama.

I. SKENDEROVIĆ

AMERIČKA vojska sklopila je ugovor sa Sveučilištem Michigan, od kojeg je naručila razvoj nove mini bespilotne letjelice. Riječ je o konceptu robotizirane mikro bespilotne letjelice, koja bi u odnosu na dosadašnje srodne bespilotne letjelice imala jednu dodatnu posebnost, odnosno "čulo", a to je "čulo" mirisa. Sklopljenim ugovorom vrijednim 10 milijuna američkih dolara osigurano je pokretanje razvojnog laboratorija COM-BAT (Center for Objective Microelectronics and Biomimetic Advanced Technology) na Sveučilištu, te njegov petogodišnji rad, uz najavljenju mogućnost sklapanja dodatnog petogodišnjeg ugovora vrijednog 12,5 milijuna dolara.

Dosadašnji razvoj bespilotnih letjelica ponajviše se fokusirao na raz-

Nova inženjerijska vozila

AMERIČKA podružnica britanske tvrtke BAE Systems sklopila je s američkom kopnenom vojskom ugovor, vrijedan 185 milijuna dolara, o proizvodnji 90 inženjerijskih vozila za izvlačenje M88A2 Hercules. U ugovoru je, osim rezervnih dijelova, obuhvaćena i isporuka četiri jednaka vozila američkom marinskom korpusu (USMC).

Ugovorom je predviđena i mogućnost proširenja posla proizvodnjom još 60 vozila za potrebe kopnene vojske te još šest vozila za potrebe morskog korpusa. Za ta je vozila, ako do posla uopće dođe, predviđena cijena kao i za prvu seriju vozila.

Ugovor je ukupnu svotu, koju je tvrtka osigurala ugovorima za prodaju vozila M88A2, podiglo na 1,3 milijarde dolara. Dosad je kupcima, američkoj kopnenoj vojsci i marin-

BAE Systems

skom korpusu dostavljeno više od 210 vozila. Ukupne narudžbe zasad sadrže 595 vozila za kopnenu vojsku i 68 za marine. Osim toga, M88A2 su kupili Egipat, Kuvajt, Tajland i Australija, svi zajedno 114 vozila.

Inače, Hercules je moderno vozilo za izvlačenje, sposobno izvući mo-

derne tenkove mase blizu 70 tona, kao što su američki M1 Abrams ili njemački Leopard 2 A6, te naravno, i sva lakša vozila. Inačica A2 nudi 25% veću vučnu silu od stare inačice A1, 40% jaču dizalicu i snagu vitla za izvlačenje veću za 55%.

M. PETROVIĆ

Izrael pokrenuo drugu studiju o LCS-u

IZRAELSKA ratna mornarica pokrenula je drugu studiju o mogućoj nabavi američkog ratnog broda za priobalnu borbu (LCS - Littoral Combat Ship), usmjerenu na projekt poludeplasmanske jednotrupne forme broda tvrtke Lockheed Martin, kojemu su nadjenuli ime LCS-I (Izrael). Viši neimenovani dužnosnik izraelske mornarice otkrio je medijima da se razmatrani projekt broda pokazao najpogodnijim u odnosu na tehničke zahtjeve i vjeruje u mogućnost nabave dva broda u sljedećem desetljeću. Izraelske obrambene snage su početkom pro-

sinca objavile petogodišnji plan rada - Teffen 2012 - kojim je određeno 200 milijuna dolara za nabavu nove brodske platforme za potrebe mornarice i dodatnih 38 milijuna dolara za nabavu broskog borbenog sustava. Nabava nove izraelske platforme financirat će se iz američkog programa inozemne vojne nabave naoružanja, dok će se borbeni sustav u najvećem dijelu nabavljati od domaće industrije, a sredstva će se iznaći iz državnog proračuna. Nakon devetomjesečne studije izvodljivosti vrijedne 5,2 milijuna dolara, a dodijeljene 2006.,

američka je mornarica u studenom 2007. dodijelila tvrtki Lockheed Martin ugovor vrijedan 2,5 milijuna dolara za sukcesivnu studiju. Studija je okarakterizirana kao faza konfiguracije borbenog sustava te će razmatrati kompatibilnost izraelskih borbenih sustava s platformom LCS-a. Studija će se usredotočiti na izraelski zahtjev za ugradnju višenamjenskog radara s faznom antenom, a razmotrit će se dvije inačice: EL/M-2248 MF-STAR aktivni radar tvrtke Elta i Lockheed Martinov SPY-1F. Trenutačno je izraelska mornarica naklonjenija Eltinom radaru. Navedeni radari bit će razmatrani u relaciji s LCS-ovim COMBATSS-21 sustavom za upravljanje borbom, koji će biti integriran sa sustavom Barak tvrtke IAI, Mk 41 sustavom za vertikalno lansiranje projektila SM-2 i topničkim sustavom Typhoon. Sustav za vertikalno lansiranje Mk-41 omogućio bi Izraelu naoružavanje broda LCS-I borbenim sustavom Barak-8.

M. PTIĆ GRŽELJ

Brazil kupio britanski logističko-desantni brod

POČETKOM prosinca prošle godine brazilska ratna mornarica uvela je u operativnu službu bivši britanski brod za desant i logističke operacije imena Sir Galahad, koji je 2006. britanska kraljevska mornarica stavila u raspremu. Svečanost ulaska u flotu brazilske mornarice obilježena je u Portsmouthu, kada je brodu dodijeljeno novo ime, Garcia D'Avila. Glavna obilježja ovog broda su duljina 141 m, širina 19,5 m, uz istisninu 8750 t i gaz od samo 4,5 m, što ga čini idealnim za operacije protiv krijumčarenja opojnih sredstava i drugih sigurnosnih zadaća u amazonskom porječju.

Brod je prije isporuke prošao određene prepravke, koje su ugovorene s tvrtkom Babcock MEF, a uključile su modernizaciju komunikacijske opreme, potpunu reparaciju propulzijskog sustava, propelera s promjenjivim usponom krila i pripadnog reduktora kao i osposobljavanje dva Mirrlees-Blackstone dizel-motora, svaki snage 4900 kW za dodatnih 18 000 radnih sati. Nakon primo-

predajnih ispitivanja, pokusnih plovidbi i perioda obuke, Garcia D'Avila je početkom ove godine zaplovio put Brazila. Dužnosnik tvrtke Babcock naveo je da su izvršeni radovi na brodu imali za svrhu sigurnu plovidbu preko Atlantskog oceana. Pretpostavlja se da brazilska mornarica namjerava izvesti određene preinake na brodom sustavu zapovijedanja i nadzora.

Brod za desant i logističke operacije Sir Galahad izgrađen je u sjeveroistočnom engleskom brodogradilištu Swan Hunter 1986. godine, a u operativnu službu pomoćne flote britanske kraljevske ratne mornarice ušao je gotovo dvije godine poslije. Nakon raspreme u lipnju 2006., Brazil je potpisao pismo namjere o kupnji navedenog broda u travnju 2007. Desantni brod Garcia D'Avila ima pramčanu i krmenu

pristupnu rampu te mogućnost ukrcavanja i transporta više od 500 trupa, uz 18 glavnih borbenih tenkova. Temeljno naoružanje čine dva Oerlikon 20 mm topa i dvije strojnice kalibra 7,62 mm. Jedna helikopterska platforma za prijam helikoptera veličine Westland Sea King ili manjeg nalazi se na krmenom dijelu broda, dok se druga, za prijam helikoptera CH-47 Chinook ili manjeg, nalazi na sredini broda. Sukladno svojim značajkama, ovaj brod za desant i logističke operacije bit će izuzetan doprinos brazilske mornarici.

M. PTIĆ GRŽELJ

ALSE radionica

je vojska u sklopu svoje 12. zrakoplovne brigade ustrojila ALSE (Aviation Life Support Equipment) radionicu, za održavanje kompletne letачke opreme, koja uz popravak određenih njezinih dijelova nastoji, prema potrebi, svakom letaču dodatno prilagoditi pojedini dio njegove opreme. Dosad je velik problem uočeno s letачkim kacigama, koje svojim unutarnjim generičkim oblikom ne odgovaraju baš svakom obliku glave. Nošenje takve kacige uzrokuje bolna mjesta na glavi. ALSE radionica, koja je raspoređena u Irak, kamp Taji, s uspjehom rješava te probleme, ne samo s letачkim kacigama. S velikim uspjehom rješava također popravak i prilagodbu kompletne letачke opreme helikopterskih posada (kod kojih je uočeno najviše problema), a posebice onih koje su angažirane u zada-

ćama borbenog traganja i spašavanja. Uz to, kod svih avionskih i helikopterskih eskadrila, veliki uspjeh postižu i s popravcima i održavanjem remenja za vezivanje i opremom za gašenje vatre, te s održavanjem opreme za preživljavanje, koju nosi svaki član posade, i koja je dosad mnogo puta bila korištena posebice u slučaju obaranja zrakoplova.

Pripadnici američke vojske sa zadovoljstvom ističu kako su terenske radionice poput ALSE-a, koje se nalaze blizu postrojbi na terenu, u potpunosti ispunile svoju svrhu i izuzetno pomažu da se ostvari jedan od temeljnih preduvjeta za uspješno obavljanje zadaća, posebice onih u stvarnim borbenim uvjetima, a to je potpuno i adekvatno opremljen vojnik.

I. SKENDEROVIĆ

TKO nije iskusio nelagodu nošenja neodgovarajuće opreme, odjeće i obuće, ili nelagodu koju može uzrokovati maleni kamenčić koji zaluta u našu obuću, koju potom nismo u mogućnosti skinuti sljedećih nekoliko sati? Takva nelagoda nipošto nije zanemariva, pogotovo ako se s njom suočavaju pripadnici oružanih snaga koji su raspoređeni u zonu borbenih djelovanja, u kojoj su više-mjesečno intenzivno angažirani.

Svjesni tih teškoća, a uvažavajući specifičnost i intenzitet zadaća koje obavljaju letачke posade, američka

Moderni vojnik

Usporedno s razvojem futurističkih sustava umreženih vojnika budućnosti odvija se proces uvođenja praktične, sazrele tehnologije, koja može odmah pomoći vojnicima u obavljanju svakodnevnih zadaća

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Američka je kopnena vojska u veljači 2007. obustavila razvoj programa Land Warrior (razvoj opreme za vojnika budućnosti) kako bi oslobodila sredstva za dvije slijedne aktivnosti. Prva je nabava sazrelih i dostupnih tehnologija koje će omogućiti vojnicima bolje i učinkovitije obavljanje dnevnih poslova, osobito na terenu. Druga je koncentracija na program Future Force Warrior, koji će nastaviti razvoj obećavajućih, ali još uvijek nezrelih tehnologija.

Godine 2005. program Land Warrior jače je povezan s naprednijim programom Future Force Warrior Advanced Technology demonstrator. Glavni ugovarač tog programa je američka tvrtka General Dynamics C4 Systems. Aktivnosti su udružene u projekt Ground Soldier System (GSS), zamišljen kao program interoperabilan s drugim velikim programom kopnene vojske - FCS, odnosno razvojem nove obitelji vojnih vozila.

Tijekom 2006. jedna Stryker brigada obavila je testiranje 440 kompleta opreme iz programa Land Warrior (oprema za pješake) i 147 kompleta opreme iz komplementarnog programa Mounted Warrior (oprema za posade vozila). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Džipovi idu dalje (I. dio)

Danas se nijedna vojska ne može zamisliti bez modernih terenskih vozila koja se rabe za sve - od "običnih" tekličkih do borbenih zadaća

— Pripremio Siniša RADAKOVIĆ —

Na izložbi 2007 DSEi, održanoj u rujnu prošle godine, tvrtka Chrysler objavila je odluku da od 2008. godine pokreće prodaju nove serije lakog terenskog vozila Jeep J8 s konfiguracijom pogona 4x4. Ono što ovu vijest čini neobičnom jest to da je novi džip namijenjen vojnim korisnicima. Tijekom II. svjetskog rata proizvedeno je više od 630 000 džipova koji su postavili potpuno nove standarde za laka terenska vozila: robusna šasija, odlične mogućnosti terenske vožnje, velika prilagodljivost najrazličitijim zadaćama i, što je najvažnije, niska cijena.

Kako je izvorno zamišljen kao izvidničko vozilo i lako teretno vozilo za prijevoz oružja i streljiva, neoklopljen džip nikada se nije trebao

naći na prvoj crti bojišta, u žarištu neprijateljske paljbe. Njegovo je ime zapravo izvedenica od kratice GP, koja znači General Purpose (višenamjensko).

Osnovne odlike svakog uspješnog lakog terenskog vozila opće namjene (LUV - light utility vehicle) kao što su britanski Land Rover, njemački Mercedes-Benz G-Class i američki AM General Hummer, istovjetne su s odlikama Jeepa. Prije svega to je robusna, mogli bismo reći "sirova" konstrukcija koja omogućava odličnu pokretljivost po teškim terenima. Tvrtka Land Rover ponosno ističe da je oko 70 posto od više od dva milijuna proizvedenih Land Rovera (vojnih i civilnih) od 1948. naovamo još uvijek u voznom stanju. Upravo primjeri Jeepa i

Land Rovera potvrđuju kako je brzi rast civilnog tržišta SUV (sport utility vehicle) vozila dobro utjecao i na razvoj klasičnih vojnih LUV vozila, na opće zadovoljstvo svih korisnika.

Danas se više ne mogu zamisliti vojne operacije u kojima ne sudjeluju LUV (ili preuređena i prilagođena SUV) vozila, i to ne samo u vojskama već i u pobunjeničkim ili krijumčarskim skupinama. Doslovno u svakom izvještaju o borbama vladinih snaga i pobunjenika iz svih dijelova svijeta mogu se vidjeti LUV vozila, koja se rabe za prijevoz ljudstva, ali i kao borbeni vozila najčešće naoružana teškim strojnica. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Školski avioni za XXI. stoljeće

lako su javnosti znatno manje zanimljivi od borbenih aviona, školski avioni su nezamjenjivi u procesu obuke pilota, a sve veći ih se broj rabi i za borbene zadaće

— Pripremio Dražen MILIĆ —

Ključno pitanje koje danas postavljaju svi kupci školskih aviona, ne samo onih s turbomlaznim pogonom, jest što on sve može? Pritom se ne misli samo na njegove mogućnosti obuke budućih pilota, već prije svega na njegove mogućnosti uporabe kao jurišnika. Ako školski avion s turbomlaznim pogonom namjeravate rabiti i za borbene zadaće, prije svega uništavanje ciljeva na zemlji i pružanje bliske paljbene potpore, onda imate nešto drukčije zahtjeve. Tada pitate: koji mu je odnos snage motora i mase (nosivost), napadajni kut i (odnedavno) može li probiti brzinu zvuka? Treći će zahtjev doći do izražaja ako ga namjeravate rabiti u zadaćama presretanja ciljeva na malim udaljenostima. Ako još uspijete pronaći avion s turbomlaznim motorom koji svojim letnim odlika-

ma može zamijeniti turboelisni, onda ste postigli sve, ili gotovo sve.

Naime, problem je u tome što za cjelovitu obuku vojnih pilota morate rabiti četiri različita tipa (kategorije) aviona. Za primarnu i selekcijsku obuku, avione s klipnim motorima, koji su dovoljno pouzdani (spori) da praštaju i teže pogreške kadeta. Kadeti koji prođu taj ulazni filter idu potom na naprednije turboelisne avione, koji imaju veću brzinu leta, veći dolet i bolje letne odlike nego klipni, pa se mogu rabiti i za primarnu borbenu obuku. U većini suvremenih ratnih zrakoplovstava, kadeti potom prelaze na najviši stupanj obuke - školske avione s turbomlaznim ili turboventilacijskim motorima. Nakon njih, na kraju procesa školovanja vojnog pilota, dolaze napredni školski avioni. Današnji naj-suvremeniji mlazni školski avioni

mogu svojim letnim odlikama simulirati mogućnosti borbenih aviona, pa se često rabe i za trenazu pilota. Nije rijedak slučaj i da ih se naoružate rabi u borbenim djelovanjima.

Jedina namjena aviona za primarnu obuku jest da posluže za selektiranje kadeta i eliminaciju iz daljnjeg procesa školovanja onih koji u propisanom vremenu ne bi mogli usvojiti vještine potrebne za letenje. Naglasak je na motorici, ali i psihofizičkim svojstvima. Ratna zrakoplovstva tradicionalno biraju avione s motorima snage oko 200 kW te nešto složenijim letnim odlikama (teže upravljanje) od onih koji se rabe za civilno školovanje. Što je avion teži za upravljanje, to će i selekcija biti brža i preciznija. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Krstareži projektil Snark

lako nije bio toliko tehnološki napredan kao Navaho, krstareći projektil Snark u operativnoj je uporabi "uspjio" ostati samo nekoliko mjeseci

Domagoj MIČIĆ

Američki krstareći projektil Snark bio je prvi program razvoja interkontinentalnog krstarećeg projektila i drugi interkontinentalni projektil uopće (prvi je nacistički Peenemünde A-10). Unatoč tome, Snark je bio vrlo napredan projektil, pogotovo ako se u obzir uzme da je njegov razvoj započeo sredinom 1945. Osnovna namjena bila mu je uništavanje sovjetskih radarskih postaja i položaja protuzračne obrane kako bi se otvorio siguran prolaz za strateške bombardere.

U kolovozu 1945. američko ratno zrakoplovstvo objavilo je službeni zahtjev za vođenim projektilom koji bi letio brzinama većim od 960 km/h, imao dolet od 8000 km, te na tu udaljenost mogao prenijeti teret (nuklearnu bombu) mase 900 kilograma. Na zahtjev je u siječnju 1946. odgovorila tvrtka Northrop, predstavivši visoko podzvučni krstareći projektil dometa 4800 kilometara.

U ožujku iste godine Northrop je dobio jednogodišnji ugovor za istraživanje i razvoj potrebnih tehnologija, koje bi se rabile na podzvučnim i nadzvučnim vođenim projektilima dometa od 2400 do 8000 kilometara. Nosivost je povećana na 2250 kilograma. Podzvučni projektil dobio je ime Snark (MX-775A), a nadzvučni Boojum (MX-775B). U državnom proračunu donesenom na Božić 1946. nisu odobrena sredstva za daljnji razvoj Snarka, već samo za razvoj Boojuma. Ipak, nakon osobnog zalaganja predsjednika tvrtke Jacka Northropa, koji je obećao da će u dvije i pol godine dovršiti razvoj Snarka, te da pojedinačna cijena projektila neće prelaziti 80 000 dolara na razini produkcije od 5000 projektila, američko ratno zrakoplovstvo je potkraj 1947. obnovilo program. Kako se ne bi povrijedila taština političara, formalno je bila riječ o (nebitno) promijenjenom programu razvoja novog krstarećeg

projektila. Nastavljen je i rad na razvoju Boojuma. Dodijeljene su i nove oznake. Tako je Snark postao XSSM-A-3, a Boojum XSSM-A-3.

Razvoj je tekao u skladu s Northropovim obećanjem pa je Air Materiel Command američkog ratnog zrakoplovstva odredila prvo od deset planiranih probnih lansiranja već za ožujak 1949. U međuvremenu su i američka kopnena vojska i ratna mornarica započele kampanju protiv Snarka i Navahoa, tvrdeći da su preskupi i da se temelje na nedovoljno razvijenim tehnologijama. Djelomično zbog njihovog pritiska, a djelomično kako bi osiguralo sredstva za razvoj strateških bombardera, američko ratno zrakoplovstvo je u ožujku 1950. odlučilo da će razvoj Snarka do daljnjeg reducirati samo na program razvoja sustava za navigaciju i navođenje. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Hrvatski vitezovi Reda Marije Terezije (XIX)

Ivan Iskriž (1884.-1961.)

Kada su pristigla talijanska pojačanja, dok je broj žrtava na austro-ugarskoj strani stalno rastao, položaj hrabrih branitelja postao je beznadan. Brigadni zapovjednik dopustio je Iskriću da se povuče, ali on mu je, prije nego što se po tko zna koji put prekinula telefonska linija, odgovorio: "Nikada!"

Vladimir BRNARDIĆ

Po završetku Pješačke škole u Liebenauu kraj Graza, Ivan Iskrić (rođen 1884. u Karlsdorfu u Ugarskoj) dobio je 1902. kao zastavnik 86. ugarskoj linijskoj pješačkoj pukovniji von Steininger. Kao natporučnik i zapovjednik satnije, s tom postrojbom je otišao u I. svjetski rat i borio se na bojištu u Srbiji. Nakon ranjavanja u pluća i tromjesečnog oporavka u bolnici, ponovno se vratio na tu bojišnicu, a u siječnju 1915. postao je satnik. Kada je 1915. Italija ušla u rat, premješten je na bojišnicu na Soči. U 11. bitki na tom talijanskom bojištu, zapovijedao je u borbi protiv znatno nadmoćnijeg protivnika s takvom vještinom da je odlikovan Viteškim križem Reda Marije Terezije.

Na početku bitke, južno krilo XV. korpusa austro-ugarske vojske držalo je položaje na ruševinama mjesta Log (Loga), tri kilometra sjeverno od mjesta Kanal (Canale). Samo jedan mali dio bojišnice, dužine kilometra, protezao se duž Soče između Loga i Avce (Auzza), a onda je bo-

■ U 11. bitki na Soči, Iskrić je zapovijedao u borbi protiv znatno nadmoćnijeg protivnika s takvom vještinom da je odlikovan Viteškim križem Reda Marije Terezije

jišnica naglo skretala unatrag pod pravim kutom prema Lomskim uzvisinama. Iza prve obrambene linije na obali Soče, linije "U", koju su zaposjele tri satnije, bila je druga linija, "R", što se protezala od vrha Fratta (555 m) prema sjevernom di-

jelu mjesta Avce. Tu se spajala s obalnom linijom. Izloženi niski obalni dio linije uza Soču bio je važan dio cjelokupne obrane, pa je bio jedan od glavnih ciljeva Talijana kada su 17. kolovoza 1917. počeli ofenzivu.

Zapovjednik obalne linije (a od drugoga dana i druge linije) satnik Ivan Iskrić tek je dva tjedna prije dobio tu dužnost. Borbene mogućnosti i naoružanje vojnika starijih godišta-pričuvnika ovih postrojbi nisu bili ni blizu onima talijanskih postrojbi. No, zapovjedništvo i vodstvo mladog satnika pokazivali su veliku snagu volje, premda Iskrićeva nježna figura nije odražavala njegovu unutarnju snagu. Uglavnom, njegove su se postrojbe uspjele tri dana odupirati neprijatelju

u teškim bitkama sve dok nisu pristigla pojačanja na uzvisine Loma (Banjsice), gdje je ustrojena zajednička obrana. No, tijekom četvrtoga dana bitke, 20. kolovoza, Talijani su prešli Soču nedaleko od Loga i s boka zahvatili prvu obrambenu lini-

■ *Talijanski vojnici prelaze rijeku pod neprijateljskom paljbom*

ju uz rijeku. Iskrić se sa svojim postrojbama morao povući na pričuveni položaj na drugoj liniji. Ondje ga ni izravni topnički napadi ni beskonačni talijanski juriši nisu mogli prisiliti na uzmak, pa čak ni onda kada su oba obrambena krila bila opkoljena. Kada su pristigla talijanska pojačanja, dok je broj žrtava na austro-ugarskoj strani stalno rastao, položaj hrabrih branitelja postao je beznadan. Brigadni zapovjednik dopustio je Iskriću da se povuče, ali on mu je, prije nego što se po tko zna koji put prekinula telefonska linija, odgovorio: "Nikada!" Tijekom dana Talijani su uspjeli osvojiti i obližnje sjeverne položaje. Stoga je austrougarski protunapad u donjem dijelu mjesta Avce, gdje je preostala samo trećina branitelja, postao uistinu nemoguć. Brigadni zapovjednik je zapovjedio povlačenje tijekom sljedeće noći, ali je nagradio satnika Iskrića zbog hrabrosti i postojanosti svih postrojbi pod njegovim zapovjedništvom u teškoj bitki. Ipak, Iskrić je svoje odličje primio

tek na 187. promociji 10. lipnja 1921. godine. Sve do kraja rata borio se na Soči, a još nekoliko puta je završio u bolnici. Nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije Ivan Is-

krić je ušao u vojsku Kraljevine SHS/Jugoslavije. Umirovljen je 1941. kao pukovnik Oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske, a umro je 1961. godine. ■

■ *Austrougarski vojnici na Sočanskom bojištu 1917.*

Robin Lane Fox: *Klasični svijet - epska povijest Grčke i Rima*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2008.

Djelo britanskog autora dr. Robina Lanea Foxa, jednog od najvećih svjetskih stručnjaka za povijest klasične Grčke i Rima, obrađuje razdoblje od 5. stoljeća prije Kr. do 3. st. poslije Kr. Sastoji se od šest velikih cjelina, te uz 600 stranica teksta donosi desetak povijesnih karata i 32 stranice crno-bijelih fotografija.

Klasični svijet - svijet starih Grka i Rimljana - minuo je četrdesetak naraštaja prije našega, ali, kako autor kaže, još nas dira zajedničkom ljudskošću. Grci i Rimljani posuđivali su od mnogih drugih kultura, kao što su iranska, levantska, egipatska i židovska, i njihova priča povremeno se preklapa s tim istodobnim pričama. No, njihova se vlastita umjetnost, književnost, filozofija i politika ispravno smatraju prvoklasnima i u njihovu i u našem svijetu.

Autor polazi od činjenice da su klasične civilizacije Grčke i Rima stoljećima vladale svijetom. I danas nas zanimaju, nadahnjuju i prosvjećuju svojom baštinom, poput filozofije, politike, kazališta, atletike, znanosti, svojim slavim ličnostima, ali i užicima poput konjskih utrka. Stručno napisan i izvanredno dokumentiran povijesni prikaz obuhvaća gotovo tisućugodišnje promjene, od utemeljenja prve svjetske demokracije, u Ateni, do Rimske Republike i Rimskog Carstva iz doba Hadrijana.

Dotičući se slavni ličnosti poput Homera, Sokrata, Aleksandra, Julija Cezara, Augusta i prvih kršćanskih mučenika, istražujući slobode, pravdu i raskoš, knjiga "Klasični svijet" iznimno vješto i studiozno opisuje turbulentnu povijest Grčke i Rima.

ROBIN LANE FOX

Mirela MENGES

Sve im bijaše zajedničko

Nisam zavidan čovjek, ali unatoč tomu, svaki put kad se nađem pred ovim biblijskim recima, osjetim ne malu već veliku zavist. Zavidim onim prvim zajednicama Kristovih učenika i sljedbenika. Kako i ne bih ako su, kako kaže evanđelist Luka u svom spisu Djela apostolska, živjeli "zduženi i sve im bijaše zajedničko". Osim toga, "sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi već tko trebao" te su zbog toga uživali naklonost svega naroda.

Ove biblijske riječi bude u meni neka pitanja. Zar je moguće da se netko odrekne svega što ima i stavi na raspolaganje zajednici kojoj pripada? Da više ne razmišlja o sebi već o zajednici? Da sebe vidi vrijednim samo u kontekstu zajednice kojoj pripada? Zar je moguće da se unutar zajednice vodi računa o svakom pojedinom stvorenju, čak do te mjere da se svakom dadne točno onoliko koliko mu treba? Da se baš zna koliko tko potrebuje? Zar je moguće da bogataši ne zgrću već daju? Kako je sve to moguće?

Božja je to riječ pa u njezinu vjerodostojnost ne sumnjam, već u daljnjim biblijskim tekstovima pokušavam pronaći odgovore. Baš tu - u Bibliji - sve se doima jednostavno, pa i ovo. Tu nalazim odgovore na svoja pitanja. Sve je to bilo moguće zato što je prva kršćanska zajednica bila "postojana u nauku apostolskom, u zajedništvu, u lomljenju kruha i molitvama". Živjeli su tako da je "strahopoštovanje obuzimalo svaku dušu" te su svaki dan "jednodušno i postojano hrlili u Hram".

Kad je tome tako, nema razloga za čuđenje. Onaj tko je svaki dan dionik svete mise, tko se ne odvaja od vjere koja mu je predana od samih apostola, tko sudjeluje u zajedničkim molitvama, tko je pun strahopoštovanja, ne bi smio biti osoba za sebe, čovjek koji vodi računa samo o sebi ili o svom užem krugu.

Čini mi se da je prva kršćanska zajednica jedina takvoga tipa. Čak imam dojam da je to jedina skupina za koju se u pravom smislu riječi može reći da je zajednica. Sve ostalo nekako mi se čini kao skup pojedinaца, doduše skupljenih u neku vrstu zajedništva, ali bez stvarne želje da zajednica bude mjesto brige jednih za druge. Usuđujem se reći da je golem broj današnjih zajednica (ne isključujem ni crkvene ni redovničke) mjesto u kojem se njeguju vlastiti interesi, a zajednica samo dolazi kao logistička potpora da bi se lakše ostvarili privatni interesi.

Točno je, ne mogu u ovom slučaju sakriti svoju zavist prema stilu i načinu života prve kršćanske zajednice. No, dok njima zavidim, istodobno se pitam kako to da su oni to mogli, a mi ne možemo; kako to da je njima to uspjelo, a nama nikako ne uspijeva; kako to da su oni razmišljali o svakom stvorenju, a nama to gotovo nikako ne polazi za rukom. Eh, da mi je malo utjecaja pa da one koji su po profesiji pozvani voditi računa o dobru zajednice uputim na ovaj biblijski tekst! Ne zbog njih, već zbog sebe. Nestalo bi ove moje zavisti, a možda bi se stvarno opet moglo početi govoriti o zajednici i zajedništvu onako kako treba. Ovako? Ovako riječ zajednica (koje god denominacije bila) postaje obična prazna riječ. Uskrsnuli Kriste, pomози nam da u svakodnevnom posjetu Hramu, u "zajedništvu, u lomljenju kruha i molitvama" vratimo pravi smisao riječi zajednica.

Žarko RELOTA

FILMOTEKA

HRT džinglovi s kadrovima Hrvatske

Ovaj put, nešto potpuno drukčije. Iako smo u postskarovskom razdoblju, na kinorepertoaru trenutačno nije sezona kiselih krastavaca. Ima desetak filmova o kojima bi se dala napisati pokoja riječ. No, moram pohvaliti zanimljivu inovaciju na nacionalnoj televiziji, koja će nas u sljedećim mjesecima podsjećati da živimo u zemlji tisuću ljepota. Džinglovi ili "glazbene krilatice", koji će odvajati TV emisije, pokazivat će ljepote hrvatskih gradova i prirode. Svaki džingl u kratkoj filmskoj slici pokazat će prepoznatljiv kadar iz Hrvatske.

Razmišljajući o tome kako džingl treba poslati gledatelju poruku da je riječ o stanci, da ne treba biti agresivan već opuštajući, autor Božidar Domagoj Burić, u predstavljanju "sličica iz Hrvatske", naglasio je: "Prekapali smo malo po bogatoj HTV-ovoj arhivi i pronašli hrpu prekrasnih kadrova naše domovine... Ne znam kako pružiti gledatelju bolji predah između dvije emisije..."

Nije naodmet primijetiti da su novi džinglovi znatno jednostavniji i jeftiniji od raznih ekshibicijskih pokušaja u animaciji ili *flashu*. Mislim da ovaj koncept televizijski urednici nikada i ne bi trebali napuštati jer lijepih veduta iz naše zemlje sigurno neće ponestati. Za kraj sam i ja odlučio grafički obogatiti svoju rubriku prirodnim ljepotom Hrvatske, koju sam amaterski snimio 1993., u vrijeme dok se još nisamo razmetali digitalcima nego smo pažljivo štedjeli film snimajući vrijedne trenutke naših života. Na slici se nalazi crkvice svetog Nikole pokraj Nina, za mene jedno od najljepših mjesta u Hrvatskoj, i ne bih imao ništa protiv da netko, vidjevši ovu fotografiju, poželi otići uživo vidjeti taj biser Jadrana.

Leon RIZMAUL

1. travanj 1815.

Rođen Otto von Bismarck

Sredinom XIX. stoljeća **Njemačka** je bila podijeljena na velik broj manjih i većih država, samostalnih gradova i kneževina. Među njima je znatno ojačao položaj **Prusije**, koja je već poslije **Napoleonova** poraza proširila svoj teritorij na rajnska područja, dio **Saske**, **Vestfaliju** i **Pomeraniju**. Osnovni cilj pruske politike bio je da iz labava Njemačkog saveza istisne **Austriju** i zadobije prvenstvo u Njemačkoj. Kada je **Bismarck**, rođen 1.IV.1815. u **Schönhausenu**, imenovan predsjednikom vlade i ministrom vanjskih poslova, kao glavno načelo u rješavanju političkih pitanja istaknuo je geslo *Krv i željezo*. Cilj mu je bio ujediniti Njemačku silom pruskog oružja i ostvariti prevlast Njemačke u **Europi**. Pobjedom kod **Sadowe** izbacio je Austrijance iz njemačkog političkog prostora. Već **1870.**, u novom ratu između Nijemaca i **Francuza**, Prusi su pobijedili kod **Sedana**. Potom je u dvorani ogledala u **Versaillesu 1871.** proglašeno njemačko ujedinjenje pod dinastijom **Hohenzollerna**. Ujedinjenjem 25 država stvoreno je drugo **Njemačko Carstvo**. Bio je to najveći doseg Bismarckove karijere. **Željezni kancelar** prepravio je kartu Europe, ali i poremetio dotadašnju ravnotežu snaga...

1. travnja 1918.

Utemeljeno britansko ratno zrakoplovstvo

U posljednjoj godini **I. svjetskog rata**, ujedinjenjem postojećih **Kraljevskih letaćih odreda (RFC)** i **Kraljevske pomorsko-zračne službe (RNAS)**, utemeljene su **Kraljevske zračne snage (Royal Air Force -RAF)**. Na taj način je osnovana nova grana vojske s odvojenim zapovjedništvom, koja je svoje najslavnije dane doživjela u junačkim letovima **Spitfirea** i **Hurricanea 1940.** godine. Početkom I. svjetskog rata, **Britanci** su imali tek nešto više od 150 letjelica, raspoređenih u izvidničke postrojbe na francuskom tlu. Velikom dijelom I. svjetskog rata, na nebu iznad zapadne bojišnice dominirali su njemački zrakoplovi, predvođeni legendarnim **Crvenim barunom**. Nijemci su pobjeđivali britanske i francuske suparnike u zračnim bitkama, ali, što je važnije, koristili se svojim zrakoplovima u izvidničkim akcijama i bombardirali savezničke položaje. Zbog očito podređenog položaja, britanski su vojni savjetnici govorili da je nužno osnovati posebno ministarstvo za zrakoplovstvo. Istog dana kada je RAF osnovan, dvije postrojbe su poslone u prvu ratnu operaciju, a osnovan je i ženski ogranak RAF-a. Do kraja rata, u studenom iste godine, britanski su zrakoplovi i brojem i uspješnošću nadvladali njemačke, brojeći tada više od 20 tisuća letjelica.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.absaerolight.com

Francuska tvrtka **Absaerolight** specijalizirani je distributer raznih zrakoplova, no, zanimljivo, najčešće **ultralight** letjelica, koje nerijetko služe za vojne potrebe. Istina, ta tvrtka nije vodeći svjetski distributer takve tehnike, ali svojom kvalitetom zaslužuje pozornost. Site Absaerolighta već na startu ostavlja dobar dojam, jednostavan je, s naglašenim **svježim** vijestima, linkovima prema najznačajnijim proizvodima i, što je vrlo zanimljivo, **tagovima** prema najčešćim upitima posjetitelja. Ti tagovi, tj. riječi koje posjetitelji najčešće traže na određenoj stranici, nisu ništa novo u svijetu web dizajna i programiranja, ali su relativno rijetki na naslovnim stranicama većih tvrtki. Njih webmasteri najčešće **sakriju** ispod nekog linka, što je, imamo dojam, loše, jer posjetitelju otežava pregledavanje sitea. Linkovi na stranici dobro su posloženi i pregledni. Očito je da su pažljivo odabrani, jer se na podstranicama ne mogu pronaći veće konkurentne tvrtke koje proizvode određeni tip zrakoplova. Sve u svemu, site je vrlo dobar i ljubiteljima zrakoplovstva definitivno će olakšati potragu za stranicama na kojima prevladava zrakoplovna vojna tematika.

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Sjevernoatlantski pakt potpisan je 2. travnja:

- A 1949. godine
- B 1951. godine
- C 1953. godine

2. Jedan od ovih lordova bio je i glavni tajnik NATO-a:

- A lord Chamberlain
- B lord Carrington
- C lord Owen

3. Prethodni samit NATO-a održan je krajem 2006. u:

- A Istanbulu
- B Rigi
- C Parizu

4. Danas u članstvu NATO-a ima:

- A 23 države
- B 26 država
- C 28 država

5. Jedna od navedenih zemalja NIJE članica NATO-a:

- A Austrija
- B Luksemburg
- C Kanada

Prešanje: 1a.2b.3b.4b.5a

BALISTIČKE NAOČALE ZA VISOKI ADRENALIN

ESS

Eye Safety Systems, Inc.

HIGH ADRENALINE EYEWEAR

FLYBY

**AVANCER
412**

CDI

ICE